

ΒΕΡΟΙΑΣ

5.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
+ 400 ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. εισ.

489 405

ΔΩΡΕΑ

Αγοράζω

GAVER 00162

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

77

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ

ΚΑΙ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Περὶ Τῆς

ΕΝ

ΖΑΚΥΝΘΩ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ

Συνταχθεῖσα

ΥΠΟ

Γ. ΧΡΥΣΟΒΕΡΓΗ

ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΡΑΛΛΗ.

1834.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αρ. Εισ. 405

ΑΙΤΙΩΝ

1901

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Πρὸς τοὺς Ἑπτανήσιους

Ἡ περίθαλψις, μὲ τὴν ὁποίαν μὲ ὑπεδέχθητε, ἡ δεκαετής ὑπὸ τὸν αἶθριον ὀρίζοντά Σας διαμονή μου, διὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάχθην ἐκ πείρας τὸν γενναῖον καὶ φιλόανθρωπον χαρακτῆρα Σας, δὲν μ' ἐπέτρεπον, ἐνόσῃ ἀνέπνεον τὴν ζωογόγον τῆς Πατρίδος Σας αὔραν, νὰ φεισθῶ ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ συνέτεινεν, εἰς ἀφέλειαν τῆς Νεολαίας Σας· ἔτε ἤδη ἀφ' ἑγκατέλιπον τὸ κροτορόφον ἔδαφός Σας νομίζω ἐμavτὸν ἀνεπίληπτον, ἂν ἀποσιωπήσω, ὅ,τι δύναται νὰ χειραγωγήσῃ Αὐτὴν εἰς τὸ νὰ ἐξιχνιάσῃ βασιμῶς καὶ κρίνῃ ἐπισαμένως, ὅσα ἐκλαμβανόμενα ἀτόπως παρασύρουν τὴς ἀκρίτως δακησισόφους εἰς ἀποτρόπαιον διασυρμὸν τῶν θρησκευτικῶν, ὀρθοδοξασιῶν καὶ τῶ ἐλληνικῶς φρονήματος.

Μὲ τὰς πρὸς ἐμὲ ἀνεκτιμήτας Εὐποιῶς Σας, ὃ Μεγάθυμοι Ἑπτανῆσιοι, ὁμοιώσαντες τὴν συγκατάβασίν Σας εἰς ὅ,τι ὡς σημεῖον εὐγνωμοσύνης μου Σᾶς προσφέρω λιτὸν ἀντευεργέτημα, ἀναπολεῖτε ὅποιον ἔτε ὁ θάνατος δὲν θέλει διακόψει ἀπὸ τῆ νὰ εὐγνωμονῇ πρὸς Ἑμᾶς νοερῶς.

Εὐτυχοῖτε.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπαναλήψεως τῶν διαφορῶν Συγγραμμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ὠφελήθημεν εἰς τὴν Διατριβὴν ταύτην, σημειοῦμεν εἰς τὰς σημειώσεις τὰ ἀρχικὰ μόνον στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνυμίου τῶν Συγγραφέων, προτάσσοντες ἐδῶ τὴν ἀνάπτυξιν πρὸς ὁδηγίαν καὶ ικανοποίησιν τῶν περιέργων.

A. A. Roman Antiquities by Alexander Adam. L.L.D. the Eleventh edition. London 1830.

A. M. Illustrazioni Goreiresi di Andrea Mustoxidi, ec. Milano 1811.

A. Σ. Ἀθηνῶνσιον Σταγειρίτου Ὁγυγία ἢ Ἀρχαιολογία.

Γ. Π. Γρηγορίου Παλιουρίτου Ἑλληνικὴ Ἀρχαιολογία.

G. G. Classical etc. Commentary on Pope's Homer and Dryden's Aeneid of Virgil published by A. I. Valpy. etc. 1827. London.

Ch. M. Voyage en Grèce et dans les îles Joniennes etc. traduit de l'Allemand, de Christian Muller, par Leon A ... 1822 Paris.

C. M. Dizionario portatile delle favole da Celestino Massucco.

H. H. Travels in the Ionian Isles etc. by Henry Holland. 1815. London.

I. R. Archaeologia Graeca. by John Robinson. D.D. 1829. London.

N. B. T. Νεοφύτου Βέμβη Τεχνολογικὸν ἔκδοσις Β'. 1825. ἐν Βενετίᾳ.

N. B. Σ. --- --- Συντακτικόν 1828. ἐν Κερκύρᾳ.

R. A. Observations upon the Peloponnesus and Greek Islands made in 1829 by Rufus Anderson. etc. 1830. Washington.

R. W. Memoirs relating to European and Asiatic Turkey and other countries of the East, etc. by Robert Walpole. second edition. 1818. London. and the Travels in various Countries of the East: being a continuation of memoirs etc. by the Same author. 1820. London.

T. S. H Travels in Greece and Albania by the Rev. T. S. Hughes B. D. second edition. 1830. London.

Φ. Β. Γ. Φιλίππου Βουτυράνου Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ. Ἰονικὴ μετατύπωσις. 1829. ἐν Κερκύρᾳ.

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

περὶ τῆς

Ἐν Ζακύνθῳ Ἑλληνικῆς Ἐπιγραφῆς

ἦτοι

Δοκίμιον ἀνασκευαζικὸν τῆς γενομένης ἀπὸ τούς πρὸ ἡμῶν ἐρμηνείας. Επίκρισις τῶν τοῦ Κυρίου Χριστοφ. Φίλητ᾽ παρατηρήσεων πρὸς διάρθωσιν, ἣ μᾶλλον αἰπεῖν ἐξάλειψιν ἀνεξηγήτου τινὸς μέχρι τούδε φαινομένης λέξεως τῆς ἐπιγραφῆς. Ἀντικατάστασις τῆς ἀπορριφθείσης ταύτης λέξεως. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς γενομένης ἀπὸ τὸν K: Robert Walpole ἐξηγήσεως. Προσέγγισις εἰς τὴν ἀληθεῖ τῆς ἐπιγραφῆς ἔννοιαν.

Εἰς Μελινάδον, Χωρίον τῆς Νήσου Ζακύνθου ἕξ ἕως ἐπὶ ἀμίλια ἀπέχον τῆς Πρωτευούσης, εὐρίσκεται τις ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἰδρυμένος Ναὸς, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ Ἱερὸν Βῆμα ἐπέχει τόπον θυσιαστηρίου τετραγωνικῆς μαρμαρίνης πλατῆς ἐξηριγμένη ἐπάνω εἰς ὁμοιον τμήμα κυκλικοῦ κορυμμοῦ, μῆκος μὲν καὶ πλάτος ἔχουσα ποδῶν δύο καὶ ἡμίσεος, ὕψος δὲ ἑνός.

Εἰς τὴν ἐμπρόσθιον τῆς πλατῆς κάθειον ἐπιφάνειαν, σώζετ' ἐγχαραγμένη με κεφαλαῖα γράμματα ἀρχαία τις Ἑλληνικὴ ἐπιγραφὴ, ἣτις διὰ τὴν ἀνεξεραμμένην τῆς πλατῆς θέσιν ἀποβαίνουσα εἰς τοὺς Ἑλληνιστὰς ὁπωσοῦν δυσανά-

γνωστος, ἔδωκε λαβὴν νὰ ἐλέγξωσι τοὺς κτίτορας καὶ ἐγκαινιάσας τοῦ Ναοῦ ὡς ἀναισθητοὺς (α)

Ἄν ἦναι τοιαύτης ἐπωνυμίας οἱ ἐγκαινιάσαι δίκαιοι, ἀφίρομεν εἰς τὸν ἀμερόληπτον ἀναγνώστην τὰ δῶση ὁποῖαν ὁ ὁρθὸς λόγος τῇ ὑπαγορεύσει ψῆφον, ἀφοῦ πρότερον ἀναπολήσῃ καὶ τὰ ἐξῆς. Ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ μόνον, Κύριε, Κύριε, λέγοντες παντὸς βαθμοῦ χριστιανοί, κατείχοντο ἐπὶ τὸ ἀσεβὲς τῆς δεισιδαιμονίας πνεῦμα, ὁ λόκληροι Ἑλληνικοὶ Ναοὶ κατεδαφιζόμενοι ἐγίνοντο παρανάλωμα τῆς λυσσώδους ἐκείνων μανίας· ἅπαντα τοῦ Ἑλληνικοῦ σμυλίου ὀριζουργήματα, ὅσα καὶ ὅποια εἰσέει δὲν εἶδεν ἀπ' αἰῶνος ὁ ἄνθρωπος, ἀναρπαζόμενα κατεσυντρίβοντο, καὶ μετακομιζόμενα σωρηδὸν ἐρρήπιοντο πρὸς αἰωνίαν λήθην εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης (β). Καὶ ὅτι οἱ φιλοπάτριδες καὶ θεοσεβεῖς ἐγκαινιάσαι, σεβόμενοι καὶ ὅσα ὀλι-

(α) Κυριευόμενοι πολλοὶ περιηγηταὶ ἀπὸ ἄσπου φιλοκύτιον καὶ ἐπικύριον τοὺς ἄλλους, μάλιστα εἰς θρησκευτικὰς παραδόσεις καὶ δοξασίας, πίπτουν ἀνεπισθίτως εἰς ἀσύγνωστα ἀμαρτήματα. Συκοφαντῶν παράλογος εἶναι ὅσα ὁ Κύριος de Saint-Sauveur, μὲ ἀδολεσχίαν ἐφιλοτιμήθη νὰ εἴπῃ περὶ τῆς θέσεως τῆς πιακὸς μὴ γνωρίζων ἢ καὶ μὴ καταδεχθεὶς νὰ ἐρευνήσῃ τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα τοῦ λαοῦ, περὶ τοῦ ὁποῖου συνέγραψεν· ἐχρεώζει, νομίζομεν, νὰ σκεφθῇ καὶ γνωρίσῃ ὅτι μετὰ τῶν κτιστῶν καὶ τῶν κατοίκων ἑνὸς χωρίου, εὐρίσκονται καὶ τινες ἱκανοὶ νὰ γράφουν καὶ ἀναγιγνώσκουν, ἢ τοὐλάχιστον νὰ διακρίνουν τοῦ ἀληθοῦς τὰ γράμματα, οἱ ὁποῖοι περιηγητικόμενοι καὶ πρὸς τοῦ, ἢ καὶ ὅτε ἐμελλε νὰ τεθῇ ἡ πλᾶξ ἐπὶ τοῦ κοινοκλήματος, κηρύοντος Ἀρχιερέως ἢ Ιερέων πρὸς ἐγκαινισμὸν, ἤθελον διακρίνει τὰ γράμματα καὶ ὁδηγῆσαι ἢ διατάξει νὰ τεθῇ ἡ πλᾶξ, ὡς ἀπαιτεῖτο, ἐντὸς αὐτῶν γράμματα ἵσαν Γαθικά. Μήπως καὶ ἡ αἰτία τῆς ἀνεστραμμένης θέσεως τῆς πιακὸς ἔκει, ὡς πιθανολογοῦμεν εἰς τὸ κείμενον, καὶ ὅχι ἐκεῖνη, διὰ τὴν ὁποίαν μαρτυροῦμεν ὁ de Saint-Sauveur τὸ ἐπωνύμιον; Τὸ ὅποιον ἤθελεν εἶσαι καταλλήλον, ἀνίσως χριστιανικὴ ἐπιγραφή, ἢ Ἀγία Εἰκών, ἢ μὲν ἐτίθετο εἰς τὸν Πρόνκον ἀνεστραμμένη, ἢ δὲ εἰς τοῦ Ναοῦ τὸ εἰκουράκιον κατακείμενη· ὡς εἴρη λοιπὸν τῶρα καθεὶς εἰς ποῖον ἀναφέρει καὶ τὸ ἐπωνύμιον· εἰς τὴν ἀντάχον ἢ τοὺς ἐγκαινιάσας.

(β) ἰδὲ Γ. Π. Τόμ. Β. σελ. II. καὶ Gh. M. σελ. 334--5. καὶ M.H. σελ. 17. καὶ T.S.H. τόμ. Α'. σελ. 154.

γνώματα λειψάνα των ἀφωτίσαν προπαίδοντων ὑπεξέφυγον τὴν Γοιθικὴν ἐπιδρομὴν, ἢ τὴν Θεοβλάβειαν ἄλλων, δὲν ἐμιμήθησαν τῶν ὁμοθρήσκων ἀλλοδαπῶν τὴν ἀπίθειαν, ἀλλὰ καθιεροῦντες αὐτὰ ὄργανα τῆς ἀληθοῦς λατρείας, ἔδωκαν διὰ μὲν τῆς καθιερώσεως ἄστυον εἰς αὐτὰ κατὰ τῶν λυσσάντων τῆς ἀρχαιότητος διακτιῶν, διὰ δὲ τῆς ἀναστροφῆς ἢ ἄλλης περιφρονήσεως, ἀνεπίληπτον μαρτυρίαν τῆς πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Ζῶντος Θεοῦ ἀφοσιώσεώς των, ἀντίως τυχόν σύγχρονος αὐτῶν φρενοβλαβῆς Ἀνυτος, ἤθελεν ἐπινοήσαι καὶ τοὺς διαβάλλει εἰς Βασιλέως ζοᾶν, ὡς καθαιρέτας τῶν καθεσώτων καὶ νεωτερίζοντας (α). Ἡμεῖς δὲ, ὡς προθεμέμεθα, σκοπεύοντες κυρίως πρὸς τὴν ἀναδοκευὴν τῆς ἐρμηνευθείσης Ζακυνθίας ἐπιγραφῆς ἀπὸ αὐτοπτείας ἢ ἀντιγραφείας αὐτῶν Ἑλληνιστῶν, καὶ τὴν ἐπικρίσιν τῶν τοῦ Κ. Φιλιππῶ παρατηρήσεων καὶ διορθώσεων, παραλείπομεν καὶ εἴη ἄλλο δι' ἡμᾶς ἐξηρεῦσαντο ἀνοίκειον ἐπαυφήμα καὶ ἄλλοι ἄλλοθενεῖς περιιγῆται (β), καὶ χωροῦμεν πρὸς τὸν σκοπὸν, τὸν λίθοι, εἰ δυνατόν, ποιῶν τὰν ἀπάρτην ἀγόντες.

(α) Ἡ ἐπιγραφή, ὅτις εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς θυμικῆς Πύλης τοῦ κατὰ τὴν Παλαιόπολιν ἐν Κερύραις Ναοῦ τῆς Θεοτόκου, ἐμπορεῖ νὰ ἐνισχύσῃ τὰ λεγόμενα, ὡς γινόμενα. Ὁ Κρίτωρ διὰ νὰ προσφύλλῃ ἀπὸ πάντων ἐνδεχομένην καταδρομὴν κεραιτομόθου τινὸς μεγέθους ἢ αὐτόχρονος Μελίτου ἐαυτὸν καὶ τοὺς ἐπισκοποῦντας τὴν εἰρημένην Πύλιν μαρμαρίζους κίονας, ἐπέγραψεν αὐτῇ αὐτὴ ἡ Πύλη Κυρίου Δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ καὶ αἱ Ἑλλήνων Τεμενὴ καὶ Νεοὺς ἐξελαιπέδας, κ. κτλ. Ἀς μὴν υπολάβῃ ὅμως ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἀντιέχθημεν ν' ἀδωδωσωμεν καὶ τινος ἀξιοκτικτοῦς ὁμοειδούς μας, αὐτόχρονα τῶν Βανδάλων καὶ Γότθων μνηστῆς, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι οἱ Ἀρχαιοκλήτοι καὶ Ἀρχαιομέχει αὐτοὶ, θέλουσιν συμμορφωθῆναι πρὸς τοιοῦτο μὲ τῆς Κυβερνήσεως τὰ Διατάγματα πρὸς θόξον ἐκτελεῖν καὶ παῦσαι τῆς ἀδελφείας πολλῶν.

(β) Εἴθε ποτε μεγαλῶν αὐτῶν νὰ φανῇ τις Γαμαλιήλ, καὶ τοὺς συμβουλευσῇ ὑπὲρ ἡμῶν, ὅσα κ' ἐστὶν πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν Συνέδριον (πρὸς. Ἀποστόλ. Κεφ. Β. 38 καὶ 39)!

Τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφῆς ἀκριβὲς ἀντίτυπον εἶναι τὸ ἐξῆς.

ΑΡΧΙΚΑΝΗΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΕΟΣ ΚΑΙ ΑΔΚΙ
ΔΑΜΑ ΑΡΧΙΚΑΕΟΣ ΚΛΗΝΙΡΡΑΝ ΤΑΝ ΑΥ
ΤΩΝ ΘΥΓΑΤΕΡΑ ΘΕΟΚΟΛΗΣΑΣΑΝ ΑΡΤΕΜΙΤΙ
ΟΠΙΤΑΙΔΙ

Ἐπαράλλακτον τῆς ἐπιγραφῆς ἀντίτυπον ἔχει ἐκδομέ-
νον καὶ ὁ K. R. Walpole, περὶ τοῦ ὁποῖου ἀρξάμενοι ἐπὶ τῷ
παρόντος νὰ εἰπώμεν μόνον ὅτι ἀπεσιώπησε τὴν διόρθωσιν
τῆς λέξεως Κληνίππαν, μολονότι ἐλέγχει τὸν K. Chapd-
ler ὅτι ἐξέδωκε Κληνίππαν καὶ ἐπιφυλάττοντες νὰ φέ-
ρωμεν ἀλλὰ καὶ τὰς ἀνάλογας ἐνστάσεις πρὸς ἀκύρωσιν τῆς
παρ' αὐτῷ ἐρμηνείας, ἀρχόμεθα πρῶτον ἀπὸ τὴν ὁποίαν μᾶς
ἔχει δημοσιευμένην ὁ K. de Saint-Sauveur ἐπιγραφὴν (Τόμ.
F'. σελ. 104), τὴν ὁποίαν βλέποντες ἐρεβλωμένην, διότι
φέρει ΑΡΤΙΜΙΤΙ, ἀντὶ ΑΡΤΕΜΙΤΙ, καὶ ΟΠΙΤΑΙΔΙ ἀντὶ
ΟΠΙΤΑΙΔΙ, καὶ ἀναγινώσκοντες ὅσα λέγει εἰς τὴν ἐξῆς
σελίδι, εὐκόλως πληροφοροῦμεθα ὅτι δὲν εἶχε τόσην ἔφεσιν
νὰ σκεφθῇ μήπως ἀνεκαλύπητι παραμελημένον, ὅσον νὰ
διασύρη ἀνυποσώλως θρησκευτικὰ ἔθιμα, θεατρίζων ἱερεῖς
καὶ κατοίκους μὲ τὴν συνήθη δεικτικὴν ἀθυροστομίαν φέ-
ρωμεν δευτέρον καὶ τὸ τῷ K. Goodisson ἰακριβὲς, ὡς λέγει
(σελ. 187), ἀντίγραφον (α), τὸ ὅποιον παραβάλλοντες μὲ
τὸ ἰδικόν μας εὐρίσκομεν τὴν ὁμολογίαν τῷ ἐκδότῃ διαφω-

(α) Κρίνομεν περὶ τὸν ν' ἀνκρίνομεν τὸ δημοσιευμένον ἀντίγραφον τῆς ἐπιγρα-
φῆς ἀπὸ τὸν K. Hughes, τόμ. A. σελ. 154. ἐκδ. β. διότι φέρει εἰς τὸν δεύτε-
ρον στίχον, Ἐλενίππαν τὴν ἑαυτῶν, ἀντὶ Κληνίππαν τὰν Αὐτῶν, παραλείπει
τὸ, Θεοκολήσουσαν, τὰς δὲ τελευταίας λέξεις ΑΡΤΕΜΙΤΙ ΟΠΙΤΑΙΔΙ, φέρει
Ἀτέμιδι Ὀπιτίδι. φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ἔγινεν αὐτόπτης, ἀλλ' ἀντίγραψε κανὲν
ἀντίγραφον, γέννημα τῆς μεγάλης καινοφανοῦς τιμῆς ἀρχαιολόγων.

νῆσαν πρὸς τὴν ἀλήθειαν· διότι φέρεται θεοκλήσασαν
 ἀντιθεοκλήσασαν, καὶ Ἀρχικλῆος ἀντι᾽ Ἀρ-
 χικλῆος, τὰ ὅποια ἐμπορεῖ τις ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἀβλε-
 ψίαν τῆ τυπογράφου· διὰ τὸ ὅμως παρατηρήσωμεν καὶ τὴν
 ὁποίαν ὁ ἴδιος Goodisson ἔχει δημοσιευμένην τῆς ἐπιγραφῆς
 "ἐρμηνείαν, μεταφράζων αὐτολεξεῖ τὸν K. de Saint-Sauveur,
 "Ἀρχικλῆς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀριστομένηος καὶ Ἀλκιδάμης σύζυγος
 "τῆς Ἀρχικλῆος ἀφιέρωσαν τὴν θυγατέρα των Κλενίππην
 εἰς τὴν Ὀπτιδίαν Ἀρτεμιν,, (α), καὶ εὐρωμεν ὅτι παρα-
 μελεῖ ὁλοτελῶς τὴν μετοχὴν, θεοκλήσασαν, ὡς ὁ διδάσκα-
 λὸς τε, λέξιν ἀπὸ τὰς ὑσιωδεστέρας διὰ τὰ χειραγωγήσων
 πρὸς τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν, νομίζομεν ὅτι εἴμεθα ἐκτὸς πάσης
 κατακρίσεως εἰάν εἰπώμεν, ὅτι ὁ K. Goodisson παρακολοῦθων
 τυφλοῖς ὁμμασι τὸν διδάσκαλόν τε, παρημέλησεν ἔννοιαν
 καὶ ἐρμηνείας, καὶ ἐφιλοτιμήθη νὰ τὸν ὑπερβῇ εἰς τὰς παρα-
 τηρήσεις, ἀναμασσῶν καὶ συνιζῶν προσοχῆς ἄξιον (σελ. 199),
 ὅτι ὁ Ῥωμαῖος Ποιητὴς ἐπιθανολόγησε. πολὺς δηλαδὴ ἐν
 καιρῷ πολέμου καὶ Ἑλληνικῆς πολιορκίας ἐδύνατο νὰ προ-
 φέρῃ εἰς τὴς διχονοῦντας συμπολίτας τε σωτηριώδεις λόγους
 κατὰ τῶν πολιορκητῶν, ὁ πτερὸς τῆς πατρίδος τε πρόμαχος.
 "Ὅθεν κρίνοντες ἀνοίκειον νὰ εἰπώμεν περισσότερον, μετα-
 βαίνομεν εἰς τὴν ἀνασκευὴν τῆς ἐρμηνείας, τὴν ὁποίαν κοι-
 νῶς ὅλοι, ἐκτὸς τῆ κυρίας R. Walpole, ἔκαμαν ἢ ἐδέχθησαν,
 ἀρᾷ προειδοποιήσωμεν τὸν ἀναγνώστην ὅτι τὴν τελευταίαν
 τῆς ἐπιγραφῆς λέξιν ΟΠΤΙΔΙΑΙ ὅλοι ἐν γένει θεωροῦντες
 ὡς ἰδιάζον τῆς Ἀρτέμιδος ἐπίθετον, οἱ μὲν Ἑλληνισταὶ ἄ-
 φηκαν ἀνεκρήκυντον μεταγλωττίζοντες αὐτὴν κατὰ γράμμα,

(α) Archicles the son of Aristomenes, and Alkidama Wife of Archicles
 have devoted their daughter Klenippa, to the Optidian Diana. Ἴδού καὶ τὰ
 ὀνηγῆσαν τὸν κύριον Goodisson Ἑλλήνων πρωτότυπον τοῦ K. de Saint-Sauveur.
 Archicles, fils d'Aristomènes, Alcidama, femme d'Archicles, ont consacré
 Clénippe, leur fille à Diane Optides.

ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων λογίων οἱ μὲν* μεθορημένους κατὰ τὰς ὁποίας εἶχεν ἕκαστος μυθολογικὰς ἢ φιλολογικὰς γνώσεις (α), ὁ δὲ κύριος Φιλιτᾶς μόνον εἰς τὴν ἔννοιαν συμφωνῶν ἠθέλησε ν' ἀκρωτηριάσῃ τὴν ἐπιγραφὴν, καὶ διὰ τὸ ἀναδειχθῆ ὑπέρτερος τῶν ἄλλων, ὥς ἐάν ἐκράτει εἰς χεῖρας τὴν Πανάκειαν, τὴν ἐθεράπευσεν ἐπιτυχέστατα, ἀντικαταστήσας τὸ ἐπίθετον ὁρθώσις, διότι τὸ πρῶτον καὶ ἀληθὲς δυσεύρετον ὁπωσὺν ἐνέβαλεν ὅλως εἰς ἀφόρητον ἀμηχανίαν.

* Ἡ πανδήμως λοιπὸν παραδεδεγμένη τῆς ἐπιγραφῆς

ἔννοια εἶναι.

„ Ὁ Ἀρχικλῆς τῷ Ἀριστομένει καὶ ἡ Ἀλκιδῆμη τῷ Ἀρχικλέει τὴν θυγατέρα τὴν Κλεινίπην ἀφιέρωσαν διὰ τὴν θεοκολήσιν (δηλ. τὰ γέννη Ἰέρεια) εἰς τὴν Ἀρτεμιν τὴν... „ κτλ. „

* Ἀνίσως τῷρρα παρατηρήσωμεν μόνον πῶς ἐξηγήθη ἡ μετοχή, θεοκολήσασαν, δὲν ἀπαντῶμεν ἔδραϊαν δυσκολίαν τὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀντίστροφον καὶ ἀκατάλληλον ἐρμηνείαν, ἡ ὅποια ἠθέλειν εὐδοῖσθαι, (παραμελεμένης πάντοτε τῆς ἀξιοσημειώτης λέξεως ΟΠΙΤΑΙΔΙ,) εἰὰν ἡ μετοχὴ θεοκολήσασαν, ἦτον, ὥς ὁ Κ. Φιλιτᾶς ἐσφυρηλάτησε, θεοκολήσασαν. διότι τότε, ὥς μέλλον, ἦθελε περικλείει μελέσεως πράξεως ἔννοιαν, ἐνῷ ὁ ἀναρθρὸς ἀόριστος θεοκολήσασαν φανερόντι παρελθῶσαν προῖν (β). Ἀπὸ τῆς τοιαύτης λοιπὸν μετοχῆς θεοκολήσασαν ἐμπορεῖ ἕκαστος τὰ ἐξάξῃ ὅτι τῆς ἐπιγραφῆς ἡ ἔννοια δὲν εἶναι ἡ ἀνωτέρω ληθεῖσα, καὶ τὰ εἶπη ἀνευθυμιάτως ὅτι ἡ Κλεινίπη ἦτον Ἰέρεια τῆς Ἀρτέμιδος πρὶν συντεθῆ ἡ ἐπιγραφὴ, καὶ ὅτι οἱ γονεῖς τῆς Κλεινίπης δὲν ἐσκόπευον τὰ φανερώσειν

(α) Ὡς, τιμωρὸν τῶν ἀνθρώπων, τιμωρὸν τῶν νεκρῶν, προσάτιν κτλ. καὶ τοῖς τελοσπάντων τὴν ὑπέστηεν σημειῶσιν τῆς ἐποχῆς. Τὸ σημαντικώτερον ὅμως ἀνδραγαθήμα εἶναι ἡ ἐξάλειψις.

(β) Ἰδὲ Ψ. Β. Γ. Δ. ΡΚΔ. 5.

διὰ τῆς ἐπιγραφῆς ὅτι ἀφιερώνεν τὴν θυγατέρα των διὰ νὰ γείνη Ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος (θεοκολήσασαν Ἀρτέμιδι), ἀλλὰ τὴν θυγατέρα των Κλεινίππην Ἱέρειαν ἐκ πολλῆς ἔσαν τῆς Ἀρτέμιδος (θεοκολήσασαν Ἀρτέμιδι) πιθανόν ὅτι ἔκαμαν ἄλλο τι, τὸ ὁποῖον νὰ ὑπονοήσωμεν δὲν δίδει νύξιν ἕδεμια ἀπὸ τὰς λοιπὰς λέξεις, εἰμὴ μόνον ἡ πολυνυμος καὶ ἐξαλειφθεῖσα τελευταία, δηλ. ἡ ΟΠΗΤΑΙΑΙ, τὴν ὁποίαν μὴ ἐννοήσας καὶ ὁ K. Walpole, ἠπατήθη εἰς τῆς ἐπιγραφῆς τὴν ἐξηγήσιν. Ἀγὰρ λοιπὸν ἕως ἔδῃ ἐφωράθη ταλαντευομένη, ἡ ὀρθότερον εἰπεῖν, ἀνοίκειος ἡ γενομένη ἐξηγήσεις τῆς ἐπιγραφῆς ἀπὸ ὧν σχεδὸν, μὲ τὴν πολυθρόλλητον πολυνυμίαν τῆς γονιμωτάτης ἑρᾶς της, ἃς ἴδωμεν τήρῃ καὶ ποίαν ὁ Ἕλλην K. Φιλητᾶς ἐδογμάτισε τῆς ἐπιγραφῆς παραμορφωσιν, διὰ νὰ ἐκθλήψῃ ὁποίαν καὶ οἱ λοιποὶ ὑπέθεσαν ἔννοϊαν, καὶ παρακαλῶμεν τὸν ἀναγνώστην νὰ φυλάξῃ τὴν ψῆφόν τε, ἕως νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα.

Καὶ αὐτοῦτης τῆς πρωτοτύπῃς γενόμενος, καὶ μὲ ἀκριβὲς ἀντίτυπον ἐφοδιασμένος, καὶ, ὡς θέλομεν ἰδεῖν ἀκολούθως, ἀπὸ λαμπρὰν ἔκδοσιν τῆς ἐπιγραφῆς ὀδηγούμενος ὁ K. Φιλητᾶς, δὲν ἠξίωσε νὰ διζάσῃ περὶ τῆς παραδεδεγμένης ἔννοϊας, ἀλλὰ προσβαφαιρὼν καὶ παραμορφῶν τὴν ἐπιγραφὴν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς κεχρηνότητος, τὴν ἀνέλυσε ἐπὶ δοκτωρικῆς καθέδρας μὲ ὕσας θέλομεν ἀναφέρειν ἀρχαιολογικὰς τῆς εἰκασίας· καὶ ἀκολουθῶν ὡς πρὸς τὴν ἔννοϊαν τὰς λοιπὰς, πηδῶν δὲ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, ὡς πρὸς τὸ κείμενον, κατέσρωσε ἐπὶ τῇ πίνακος τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν, ἐλέγχων τὴν ἀπροσεξίαν τῆς ἀντιγράψαντος.

Ἐπίγραμμα

ΑΡΧΙΚΑΝΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΕΟΣ ΚΑΙ ΑΛΚΙΣΑΜΑ
ΑΡΧΙΚΛΕΟΣ ΚΑΙΝΗΤΗΠΑΝ ΤΑΝ ΑΥΤΩΝ ΘΥΓΑΤΕΡΑ
ΑΝΕΘΗΚΑΝ ΘΕΟΚΟΛΗΣΟΥΣΑΝ ΑΡΤΕΜΙΤΙ ΟΠΗΤΑΙΑΙ.

Παραλείποντες ἤδη τὸ γενόμενον παραγέμισμα εἰς τὴν ἐπιγραφὴν μὲ τὴν λέξιν, ἀ ν έ θ η κ α ν (α), καὶ τὸ σφυρηλάτημα εἰς τὴν λέξιν, θ ε ο κ ο λ ή σ α σ α ν, μεταβαίνομεν εἰς τὰς τοῦ Κ. Φηλητᾶ παρατηρήσεις διὰ τὰ εὗρεθῇ ἡ ἀληθὴς ἔννοια.

Π α ρ α τ η ρ ή σ ε ι ς .

Α'. Σύνταξις.

Ἄρχικλῆς Ἀριζομένεος (Ἀριζομένεος) καὶ Ἀλκιδάμα (Ἀλκιδήμη, ἡ γυνὴ) Ἀρχικλῆες (θυγάτηρ) ἀνέθηκαν τὴν αὐτῶν θυγατέρα ΚΛΗΝΙΠΠΗΝ Ἀρτέμιδι ΟΠΙΤΑΙΔΙ, Θεοκολήσασαν, (διὰ τὰ θεοκολήσῃ δηλ.) εἰς τὴν Ἀρτεμιν τὴν κτλ.

Β'. Σφάλματα.

Α'. ΚΛΗΝΙΠΠΑΝ. „ Τὸ ὄνομα τῆτο μὲ τὸ νὰ εἶναι „ σύνθετον ἀπὸ τὸ Ἴππος καὶ κλεινός, εἶναι λάθος „ γραμμένον, καὶ πρέπει νὰ ᾔναι μὲ ΕΙ, καὶ ὥσως ὁ ἀντιγραφεὺς (β), νὰ ἔσφαλεν εἰς τὴν ἀντιγραφὴν. διότι τὸ „ εἰ ἐγράφετο ἀπὸ τὰς παλαιὰς ἔτι ΕΙ (γ)., καὶ τὸ ἐξέλαβεν ὡς Η „.

Β'. ΘΕΟΚΟΛΗΣΟΥΣΑΝ. „ Δὲν εὐρίσκεται εἰς πᾶνένα „ Συγγραφεῖα τοιαύτῃ μετοχῇ, ἀλλὰ εἰς τῆτο μόνον τὸ ἐπίγραμμα, τὸ ὁποῖον ἐξέδωκεν ὁ Ἀγγλος Chandler, ἀφ' οὗ τὸ

(α) Τὴν γελοίαν παραδοχὴν τοῦ, ἀ ν έ θ η κ α ν, θέλει γνωρίσῃ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα.

(β) Ἀντιγραφεῖα ἐννοεῖ νέον τινὰ Ζακύνθιον, ὅστις τῇ ἐνεχείρισεν ἀκριβέστατον ἀντίτυπον. ἀλλὰ διὰ τὰ γίνουσι αἱ φιλογικαὶ περὶ τῆς διακρίσεως τοῦ ἀποσώμενου, ἀπεδόθησαν εἰς τὸν ἀντιγραφέα διὰ τοῦ ἴσως ὅλα τὰς ἀπρὸς ἐξίας τὰ δωρήματα.

(γ) Διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν καταλλήλων σημείων πρὸς πράξεις παλαιογραφικῶν χαρακτήρων ἀναγκασόμεθα νὰ τοὺς περιγράψωμεν ὅσον τὰ δυνατόν διὰ λέξεων. Εἰς τὸ ΕΙ ἡμετέρα κεφάλαια τοῦ Εἴπητο τοῦ ἐπιφερόμενου Ι, ὥς τὸ ΕΙ συνεχέστο μὲ τὰ Η. ἀπὸ τοῦ Θ ἐγράφετο πολλάκις ἓν παραλλήλογραμμον, τοῦ ὁποῖου αἱ καθετοὶ πλευραὶ ἠνόνοντο διὰ τρίτης παραλλήλου.

α. Ἐκείνη μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μικρᾶν Ἀσίαν καὶ Ἑλλάδα πε-
 ντημήνου καὶ τῆς Τῆς Θεοκόλλησαν τὸ ἐπίθετον. Θεο-
 „ κολόος. ἐκρίσκειται καὶ εἰς τὸν Πανσενίαν Κιφ. ἢ πλὴν
 „ τοκολλόμενος. ἢ τοκολλότης, τὸ ὅποιον ἐδιόρθωσεν ὁ Κ.
 „ Α. Κοκολλῆς. Θεοκολλόω τε. Θεοκόλος δὲ σημαίνει, θεοῦ δι-
 „ λυτὸν τὸν πόνον. καὶ ἐκπορεύμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶναι κατὰ
 „ τὴν ἀρχὴν τῆς Α, εἰς Α, Θεοκόλος Θεοκόλος. „

Ἡ δὲ ἔκδοσις τῆς ἀπὸ τῆς φιλολογικᾶς τῆς τῶν οὐκ ἐκρίσκειται
 καὶ εἰκασίας. ὅπως ἔχει ἀντιγραφῆ καὶ, ὅτι εἰς τὸ ἀντίτυπον,
 τὸ ὅποιον τὸ ἐκρίσκειται, εἰσάγεται γεγραμμένον, Θεο-
 „ κολλῆσαντος, ὅτι καὶ ὁ Α. Chandler, ὅχι μόνον ἔχει
 δημοσιεύσει τὴν ἀπὸ τῆς Μικρᾶν Ἀσίαν ἐκδοσιν, ἀλλὰ καὶ ἐξηγη-
 μένην αὐτὴν ἐκδοσιν (1). ἢ ἐκπροσέξει ἢ παραλήγουσα πα-
 ραμύθησιν, ἐκρίσκει τὴν ἐξηγήσιν. Προσεγγίσας δὲ εἰς
 τὴν λέξιν ΟΠΙΤΑΙΔΙ, ἀνεπαύθη ἐπὶ ποσὸν καὶ διὰ τὰ εὐσ-
 δοθῆ ἢ ὅπως, τὴν ὁποῖαν ἀντίγραφον ἢ ἐξόχως ἐπενόησεν,
 ἐδοξμάτισεν ὅτι ἡ λέξις ΟΠΙΤΑΙΔΙ ἤρπει ἐξαποστάσεως
 νὰ μεταβληθῇ εἰς τὸ ΟΡΘΩΣΙΑΙ (ὀρθωσία), διὰ τὰς ἐξῆς
 τριλογικᾶς καὶ παλαιογραφικᾶς τῆς παρατηρήσεις.

1 „ ΟΠΙΤΑΙΔΙ (ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος) ἂν εὐρίσκειται
 „ τοῦτον ἐπίθετον, ἴσως λοιπὸν ἀντὶ τῆς ΑΙ εἶναι ΑΙ (δηλ. η),
 „ ἐκληφθέντος τῆς Α ἀντὶ Α ἀπὸ τῶν ἀντιγραφῶν ἐπειδὴ οἱ
 „ παλαιοὶ τὸ δ, ὅπως ἔγραφον Α, καὶ παρατεταμένον τῶν
 „ σκελῶν, ἐγένετο Α. Ὁ ἀντιγραφεὺς λοιπὸν παραμελήσας
 „ τὴν μικρὰν τῶν σκελῶν παράτασιν, ἦτοι πιθανὸν καὶ νὰ

(α) Ἀπὸ τὴν ὁμολογίαν ταύτην ἐμπορεῖ ἕκαστος νὰ συμπεράσῃ ὅτι τρεῖς ἀναμνησθ-
 „ ῖται μάρτυρες δηλ. τὸ ἀκριβὲς ἀντίγραφον τοῦ ἀντιγραφῆ, ἢ εἰς τὴν πρᾶσιν
 „ εἰσὶν τοῦ Κ. Chandler ἐξηγήσεις τῆς μετοχῆς καὶ ἡ αὐτοψία, ἥσαν ἱκανοὶ νὰ
 „ ἐκρίνουν τὴν παραμύθησιν τοῦ ἀκριβοῦς εἰς μέλλοντα.

(β). Quae Snieros fuit Dianae Opitaidis, ἢ ὁποῖα δηλ. ὑπερβῆν. Ἰσχυ-
 „ ρῆς ... Ἀρτέμιδος. ἰδὲ Chandler inscript. ant. σελ. 86.

„ ἐξηλείφθη ἀπὸ τὴν πολυχροσιότητα, ἐξέλαβε τὸ A ὡς A ,
 „ καὶ ἀντέγραψεν $O\Pi T A I A I$ ἀντὶ $O\Pi T A I A I$ (δηλ.
 „ Ὀπιταίε). „

2 „ Τὸ P τῷ $O\Gamma$ ἐξέλαβεν ὁ ἀντιγραφεὺς ὡς Π , ἀλλ’
 „ ἐπειδὴ οἱ παλαιοὶ τὸ P ἔγραφον καὶ ὕψω Π ἐμποροῦμεν
 „ νῦν εἰπόμεν ὅτι εἶναι P καὶ ὄχι Π . „

3 „ Τὸ μετὰ τὸ P (P) φαινόμενον I , καθὼς καὶ τὸ T ,
 „ φαίνεται ὅτι εἶναι χαλασμένον Θ , διότι τῶν παλαιῶν τὸ
 „ Θ ἔγραφετο $\{ \alpha \}$, ὅθεν ἔχομεν $O\Gamma\Theta \dots A I \dots$

4. „ Τὸ μετὰ τὸ $O\Gamma\Theta$, φαινόμενον $A I$, φαίνεται ὅτι εἶ-
 „ ναι χαλασμένον $\Omega\Sigma$, διότι οἱ παλαιοὶ τὸ Ω ἔγραφον ὡς
 „ ω , καὶ προσθέτοντες εἰς τὰ δεξιὰ ἄκρα δύο μικρὰς ὀρι-
 „ ζογοντίσγραμμὰς, ἐσήμαινον τὸ $\Omega\Sigma$, λεχόμενοι λοιπὸν
 „ τὴν τοιαύτην ἐξαναλογία διόρθωσιν, εὐρίσκομεν ὅτι τὸ
 „ $O\Pi T A I A I$ γίνεται $O\Gamma\Theta\Omega\Sigma I A I$ (6). ὅθεν γράφε.

„ Ἀρχικλῆς Ἀρισημένεος καὶ Ἀλκιδάμα Ἀρχικλέος
 „ Κλεινίππιν τὸν αὐτῶν θιγατέρα ἀνέθηκαν θεοκολή-
 „ ΣΟΥσαν Ἀρτέμιδι Ὀρθωσίᾳ !!! (7). „

(α) Ἰδὲ ἀνωτ. σημ. γ. σελ. 8.

(β) Καὶ τρέντι τεχνικωτάτη ἀναλογία. διότι τὸ ἄθροισμα τῶν γραμμάτων τῆς
 λέξεως Ὀρθωσία (ἀγνώστου ὄρου), εἶναι ἴσον μετὰ τοῦ δοθέντος $O\Pi T A I A I$. Ἰσως
 δὲ τῆς ἐπιλύσεως ἡ μέθοδος, ἥτις ἐμπορεῖ νῦν ὀνομασθῆναι, μέθοδος τῆς προσθα-
 φαιρέσεως ἢ ἀντικαταστάσεως, εἶναι ἡ ἀκόλουθος. Παρατηρῶν ὁ κύριος Φ.
 ὅτι τὸ πρόβλημα ἦτο σχεδὸν ἄλυτον, ὠφελήθη ἀπὸ τὴν εἰρημένην ἀναλογικὴν μέθο-
 δον οὕτω. ἤρξηντο πρῶτα γράμματα συνισῶσι τὴν λέξιν $A\Gamma T E M I T I$ καὶ εὗρεν
 οὕτω, τὰ ὅποια ἀφ’ οὗ ἐνυκτῆσεν εἰς τὸ χέρι, ἐξήτησεν εἰς τὰ μυθολογικὰ συγγράμ-
 ματα, ὡς εἰς γενικοὺς τύπους ἐπιλύσεως, ποῖον ἐπιθετοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀρχό-
 μενον ἀπὸ O , καὶ λήγον εἰς A , σύγκριται ἀπὸ ἑπτὰ γράμματα· φυλλολογῶν λοιπὸν
 καὶ μετρητῶν ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς ὀρθωσίας, εἰς τὸ ὅποιον ἀφ’ οὗ ἐπράσθης τὸ εἰς
 τὰ κεφαλὰ πρὸς γραμμένον τῆς δοτικῆς I , τὸ ἀπέστησεν ἀναγράμματος $O\Gamma\Theta\Omega$ -
 $\Sigma I A I$ καὶ ἐξελίψας τὸν ἀγνώστου ὄρου, ἀντικατέστη τὸν εὐρεθέντα, καὶ οὕτως ἔλυ-
 σε τὸ πρόβλημα.

(γ) ἡλίον τρέντι κολυμβητοῦ καὶ ἡ διόρθωσις καὶ ἡ ἐννοια! Πλὴν δὲν ἀνῆκεν

Ἄν καὶ καταπρώτον μᾶς ἐφάνη Ἡράκλειον πῆδημα ἢ διόρθωσις, ἢ αὐτοψία ὁμοῦ; (α) μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι τὸ διὰ τινος μόνον ἑλληνιστὰς συγγνωσθῶν (β) τοῖσι τὸν ἐγχειρημα, εἶναι διὰ τὴς ὁμοιοθετικῆς φιλολογηδοκτικῆς Ἰκαίον πείσμα. Διό, νὰ ἀποτρέψῃ τὴς ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδῶντας, καὶ ὁδηγήσῃ τινι τρόπῳ νὰ ἐξιχνιάζουσι ἀκαινοτόμῳ; τῆς Ἀρχαιότητος τὰ λείψανα σκοπεύουσα αὕτη ἡ Διατριβή, ἐξαιεῖται τὴν προσασίαν τῆς φιλολογικῆς Ὀμηγύρεως, ἐνδεδυμένη τὸν ιδιότροπον τῆς ἀληθείας ἱματισμόν. Καὶ ἂν μὲν, ὡς φιλόκαλοι Συνδρομηταί, ἐγκριθῇ ἄξια ὑποδοχῆς, τῆς τοῦ ὅλον ὀφείλεται εἰς τὴν συνδρομὴν Σας. ἂν δὲ, διότι ὁ αὐτογράφος, μολονότι διόσας ἀπὸ τὴν ἀκεραιότητα τῆς ἐπιγραφῆς ὁδηγούμενος συνέλαβεν ἀμφιβολίας διὰ τὰς ἀλλοκότους παρεξηγήσεις, καὶ τολμηρὰς ἀκρωτηριάσεις τῆς ἐπιγραφῆς ἔσπευσε νὰ τὴν ἐνδύσῃ τὴν ἀξιοπρεπῆ αὐτῆς περιβολὴν, τὴν κατέστησε ἡκενδύτην, ἀποδοκιμασθῇ παρ' ἐλπίδα, καὶ τότε ἄλλος τις, ὡς κεῖσε μυχθίσδων καὶ ὅμοια ἰσοβλήτων, διαβῇ τὴν περιβολὴν αὐτῆς, ἀναδείξῃ τὴν καταλληλότητα τῆς προτέρας, μὴν ἀμφιβάλλετε ὅτι ἡ φιλολογικὴ Ὀμηγύρις καίνασάσα τὴν προθυμίαν τῶ ἐξελκυστὸν μόνον ἀναδεχομένη τὴν εὐθύνην συντάκτη, θέλει τὸν

εἰς τὸν Κ. Φ. τὸ βραβεῖον τόσον διὰ τῆς ἐννοίας τὴν ἀνάπτυξιν, διότι καὶ ἄλλοι συνέσπευσαν, ὅσον διὰ τὴν περικείμενην καὶ τὸν ἐμφυλιστὸν τῆς ἐπιγραφῆς, διὰ τὴν κατὰ τὴν τῆς ἀποδοκιμασίας καὶ ἰδιοσυγκροσίας.

(x) Ἡ ἐπιγραφή ὅχι μόνον εἶναι ἀκέραιος καὶ εὐανάγνωστος μὴ περιττὸς οὐκ ἔχον ἀποδοκιμασίας ἢ χρονικῆς ἐπιβάρυνσης, ἀλλὰ καὶ διατηρεῖται μετὰ τὴν ἀκραιφνέστατον προσοχίαν. διότι, ἐκτός τοῦ κλιμακωτοῦ ἀπὸ τὴν κρατῆδος τῆς ἐπὶ τῆς Τριπύρας ἱερᾶς συνόδου, εἶναι προσσημασμένη εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς πλεονεξίας ἐπιφάνειαν μίαν ἰσομεγέθους σκῆς ἀποσπασμένη ἀπὸ τὸν ἐφημερεύοντα, ὅσῳ ἡ περιφάνεια ὁδηγήσῃ τινὰ ἐκείσε.

(β) Ἰστ. Α. Μ. σελ. 169. στίχ. 4.

ἀπαξιώσει τῆς φιλανθρωπικῆς συγγνώμης τῆς προεξεπομένη
διὰ τῆς ἐξῆς ἀντιλήψεως τῶ ἐξομολογῶντος

„ ἀνίστην, καὶ αὐτὸς ἀγαποῦμαι ..

Παραλείποντες ἐποσώτων, τι περὶ τῆς ἀναταλλῆς ἐξη-
γήσεως τῶν ἑλληνιστῶν καὶ τῶν ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ὡς
ἀναλάβωμεν ἡδὲ τὰς πάλαι εἰρημίας τῶ Κ. Φ. ἡμετέρας
ἀντιπαραθέσεως, ὅτι καὶ ἡμεῖς μετὰ τὸν „ ἐκδοθέν“ ἐπι-
νήθημεν νὰ ἐκδοθῇ „ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ..

Α' Κληνίππου. Περὶ τῆς ἐκδοτικῆς διόρθωσιν ταύτης τῆς
ὁτέ λεξέως εἶναι ὀρθή, μετὰ τὴν μόνην τὴν διαφω-
τί, ὅτι τὸ λάθος τῶ λιθοξόου ἀπεδόθη εἰς τὴν ἀντιγραφήν.

Β' Θεοκόλησσον. Ἡ φιλολογικὴ παρατήρησις τοῦ
ἐπιθέτου Θεοκόλη (ε) ἀντὶ θεοκαλόν, ὡς κριτικώτατα δι-
ώρθωσεν ὁ ἀοιδιμος Κοραῆς, εἶναι βραβευτέα, ὡς εἶναι κα-
λὴ καὶ ἡ γενομένη ὑπὸ τῶ Κ. Φ. παρατήρησις περὶ τῆς πα-
ραγομένης ἐξ ἐκείνης τῶ ἐπιθέτου μετοχῆς Θεοκόλησσον,
μετὰ ταύτην μόνην τὴν σημαντικωτάτην διαφορὰν, ὅτι περὶ
τῆς παραληγῆς ΣΑ δὲν ἔχειν ἐνδε μνεία, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν
ἀντίγραφον τῶ ἀντιγράφαντος, καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶ Chandler
καὶ τὰς αὐτοψίας τῶ Φιλητῶ, ἀπεσιωπήθη, ὡς νὰ μὴν ἦτοιν
ἀόριστος, ἀλλὰ καθαρῶτατος μέλλον.

Μένει τῶρα νὰ παρατηρήσωμεν καὶ τὰς γενομένας και-
νοτομίας διὰ νὰ καταβυθισθῇ ἀποκοπεῖσα ἡ τελευταία λέξις

(ε) Ὅσον καὶ ἀνέσπευσεν νὰ εὐρω τὴν διόρθωσιν τῆς λέξεως ταύτης εἰς τὰ παρὰ
τοῦ Ἀοιδίμου Κοραῆ ἐκδοθέντα βιβλία, μοὶ ἐσχάτῃ ἀδύνατον ἐσυμπέρανα δὲ,
ἀνίσως τὴν εἰς τὸ λεξικὸν τοῦ Κ. Φ. ἐκδομένην τῆς λέξεως διόρθωσιν, δὲν ἀπέ-
δωκε κατὰ λάθος εἰς τὸν Κοραῆν ὁ Κ. Φιλητῶς, ὅτι εὐρίσκειται ἡ λέξις εἰς κανὴν
ἀφ' ἧς σφαιροῦμαι. Ὁ Κύριος ὅμως Chandler κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Συνταγμα-
τάρχου Leak, ἀναφέρει ὅτι καὶ ὁ Κ. Facius υπέθετεν ὅτι ἡ εἰς τὸν Πανσυνέ-
κτον (Ἡλιακ. Α. κεφ. ΙΕ) εὐρισκομένη λέξις Θεοκαλόν πρῶτον νὰ γράφηται θεοκά-
λον, προσθέτει περιπλεον ὁ ἐκδοτὴς ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀδιαφόρως μεταχειρίζοντο, θεο-
κόλος καὶ θεοκόλος.

ΟΠΙΤΑΙΔΙ, καὶ ὀρθοστατήσῃ ἢ ὑρὰ τῷ ὄλῳ μὲ τὴν ὀρθὴν ἀντικατάξασιν τῆς λέξεως Ὁρθωσίᾳ Βαίνοντες λοιπὸν ἐπὶ πραγματικῆς καὶ ἰδρυαίας βάσεως, ὅποια εἶναι καὶ ἡ ἐπιγραφοφόρος πλάξ, λέγομεν ὅλαι εἰ γινόμεναι ὑπὸ τῷ Κ. Φ. παρατηρήσεις καὶ διασκέψεις ματαιώνονται, ὥς δοξασίαι ἀνυπόστατοι, ἂν τις θελήσῃ καὶ δώσῃ πῶς εἰς τὸ ὅποιον ἡμεῖς ἀνεφέραμεν τῆς ἐπιγραφῆς ἀκριβὲς ἀντίτυπον, ἢ καὶ καὶ γείνη αὐτόπτης τῆς ἀρχαίας ἐπιγραφῆς, ἥτις ἐγχαραγμένη εἰς ἀκλερότατον μάρμαρον, μαμακρυμμένον ἀπὸ τὴν πανταχόθεν ἐπιβόῃ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν, διαφύεται ἀναλλοίωτος, μὴ παριζάνουσα ὅδὲ ἴχνος ἀτμοσφαιρικοῦ ἀεὶ ὡς αἰσθητοῦ, ἀλλ' ἐξεναντίας εὐαγάνωτος καὶ εἰς τὸς αἰῶνες τῆς Ἑλληνικῆς παλαιογραφίας, κραυγάζει προτείνουσα ἐκ τῆς πλακὸς τὴν ὑρὰν τῆς ΟΠΙΤΑΙΔΙ. Ὅθεν ἀπορρίπτοντες τὴν ἐπὶ τῆς λέξεως ΟΠΙΤΑΙΔΙ γενομένην Β' Γ' καὶ Δ' παρατήρησιν, διότι καὶ οἱ λίθοι κράζον τὴν ἀληθεῖαν, ὥς ἀναβῶμεν εἰς τὴν πρώτην, περὶ τῆς ὁποίας ἀφ' παραλείπωμεν κατὰ μέρος τὰς γενομένας εἰκασίας, ὡς ἀκύνωμεν μόνον τί λέγει ὁ ἐξηγητὴς, καὶ φέρωμεν εἰς μέσον τὰς ἰδικὰς μας μέτινας ἐνστάσεις καὶ ἐρωτήσεις.

1. ΟΠΙΤΑΙΔΙ. (ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος), „ Δὲν εὐρίσκειται, λέγει, τοῖς τοῖς ἐπίθετον. ὥς λοιπὸν κτλ. Δεχόμενοι λοιπὸν τὴν τοιαύτην ἐξακολογίαν διόρθωσιν, εὐρίσκομεν, λέγει, εἰς τὸ ΟΠΙΤΑΙΔΙ γίνεται ὀρθωσίᾳ. „

Ἐπιτυχέστατα! Πλὴν ἐρωτῶμεν. Ἄν τὸ ἐπίθετον ΟΠΙΤΑΙΔΙ δὲν ἀπαντᾷται πῶποτε, ἀντὶ τ' ἀποδοκιμάσωμεν αὐτὸ ἐγγλυμμένον ἤδη εἰς τὴν μαρμαρίνην πλάκα, δὲν εἶχαι συγγνωστότερον καὶ φυλλολογήσωμεν τὰ λεξικά, μήπως εἰρεθῇ πρὸς τὴν κάμνιαν ἀπερχομένην ὁμόφωνος ῥιζική λέξις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ πιθανολογήσωμεν τὰ γενέθλια τῷ ἐπιθέτῳ τούτῳ; Καὶ ἐπειδὴ τὸ θεοκολήσσαν εὐρίσκειται εἰς ταύτην μόνην τὴν ἐπιγραφὴν, ὡς γὰρ δὲν εὐαγάνωμεν καὶ

δογματίσωμεν ἀνευθυριάως ὅτι καὶ τὸ ΟΠΙΤΑΙΔΙ πιθα-
τόν νά ἦναι ἐπίθετον, εὐρισκόμενον εἰς ταύτην μόνην τὴν
ἐπιγραφὴν, σχηματιζόμενον κατὰ τὴν ἐξῆς σχολασικὴν μέ-
θοδον, ζηριζομένην ἀκλονήτως ἐπάνω εἰς λεξικά καὶ καθα-
ρὲς γραμματικὰ κανόνες; παραδ. χάρ.

Εἰς τὰ λεξικά ἐκτὸς τῶν λέξεων, ὁ πίπης, ὁ πτίων, ὁ πιπτεῦω
κτλ. ἀπαντᾷται καὶ ἡ λέξις, Ὀπίων, συνώνυμος τῷ ὀπίων,
(ὁ βλέπων ὁλόγυράτω, ὁ παρατηρητής, ὁ ἐπιμελητής, κτλ.).
Τὴν λέξιν ὁπίων, ἂν θεωρήσωμεν ὡς μετοχὴν τῆς ἀρρή-
τε βήματος, οπιω, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχον περι τὰ τοιαῦτα
οἱ καλοὶ Γραμματικοὶ ἄδειαν, σχηματίζομεν τὸ ῥηματικὸν
ὄνομα, ὁπίτης; καὶ θηλυκὸν ὀπίτις, καὶ σφυρηλατῶντες
αὐτὸ δυνάμεθα κατὰ παράτασιν νά τὸ καταστήσωμεν Ὀπι-
ταῖς, γεν. Ὀπιταῖδος, δοτ. Ὀπιταῖδι, ἀκολουθῶντες ἐξ ἀνα-
λογίας τὸ παράδειγμα τῷ Κωνσταντίνῳ Λασκάρεως (α), ὁ
ὁποῖος παράγει ἀπὸ τὸ ῥύομαι, τὸν χρυσόν, καὶ ἀπὸ τῆτον ἐ-
τυμολογεῖ τὸν Χρῦσσην, καὶ ἀπὸ τὸν Χρῦσσην ἡμεῖς παράγο-
μεν τῆς θογατρός τε τὸ ὄνομα Χρυσήϊς, καὶ ἂν ἦναι Δω-
ρικῆς διαλέκτις χρεια, Χρυσαῖς. Καὶ καθὼς ὁ K. weckerus,
ἀπὸ τὴν Κελτικὴν ἢ Σκυθικὴν λέξιν Cwrea, παράγει τὸ
ὄνομα Κέρκυρα, οὕδὲ Formont, ἀπὸ τὸ Chiros ἢ Curoz, πα-
ράγει τὰς Γουργόνας (β), ἔτω καὶ ἡμεῖς νά παράξωμεν ἀλ-
ληλοδιαδόχως ἀπὸ Ἑλληνικὴν τριλόχισον λέξιν, ὁπίων,
ὁπίω, ὁπίτης, τὸ σκοπούμενον ἐπίθετον Ὀπιτηῖς καὶ
ΟΠΙΤΑΙΣ. Καὶ χωρὶς ν' ἀποκόψωμεν τὴν τελευταίαν λέ-
ξιν, τὴν ὁποίαν ἐσεύσασθαι καὶ ὁ πανδαμάτωρ χρόνος, ἀν-
τικαθιστάντες ἄλλην Ἰσογράμματον, νά πιθανολογήσωμεν, μέ-
σον γραμματικῆς καὶ λεξικῶν εὐρισκόμενοι, ὅτι ἡ Κλεινίππη
ἀφιερῶθη Ἱέρεια εἰς τὴν Ἀρτεμὶν τὴν Ὀπειταῖδα, δηλ. τὴν

ἔφορον τῷ τοκετῷ, μογοσῶκον, λοχείαν, ὠδίνων ἐπαρωγόν, προσάτιν, κρυοτρόφον, τιμαρὸν, ἢ ὅπως ἄλλως θέλῃς νὰ τὴν ὀνομάσῃς Ἀρτεμιν, δικαιολογούμενοι μὲ τὸ „ Εἰς ταύτην μόνην τὴν ἐπιγραφὴν εὐρίσκεται τοιῦτον ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος, καθὼς καὶ τῆς Ἱερείας αὐτῆς τὸ, Θεοκολήσασαν „ ὅσον δὲ διὰ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, ἣς δώσῃ ὁποῖαν θελήσῃ ὁ ἀναγνώστης, διότι μὲ τὸ νὰ ἔμεινεν ἡ ἀληθοῦς ἔννοια εἰς τὸν πυθμένα, εἶναι ἀδιάφορον καὶ ἀνεπίληπτον ἂν τις ἐξηγήσῃ τὴν λέξιν καὶ μὲ τὸ, πωλήτρια ὅπῃς.

Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν ἀκώσωμεν „ ὥδινεν ὕρος καὶ ἔτεκε „ μῦν „ περιοριζόμενοι εἰς ταύτας μόνας τὰς ἐνστάσεις, ἕτε νὰ ταράξωμεν τῶν φιλοκάλων ἀναγνώσων τὸν εἰσάκον μὲ τὴν σχολαστικὴν ἐπεξεργασίαν τῆς λέξεως, διὰ νὰ ἐξαχθῇ τὸ θεβιασμένον ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος, ΟΠΙΤΑΙΑΙ, τὸ ὁποῖον διεγείρει δικαίως ὑάβεσον γέλωτα, εἰς τὴν ὅσοι ἐνασμενίζονται νὰ σαρκάζωσι τὰς ἄλλους, ὅταν τὰς βλέπωσι κλώθοντας τὰ ἀσύγκλωστα, καὶ διδόντας αἰτίαν εἰς πάντα νὰ ζητῇ λεκανὴν, ἣς προχωρήσωμεν περαιτέρω ἀρχίζοντες ἀπὸ τὰ παλαιὰ κατὰσιχα, καὶ ἐξιχνιάζοντες τὰς ὁποίας ἡ πλᾶξ φωνάζει τῆς ἀκεραῖς ἐπιγραφῆς τελευταίας λέξεις. ΑΡΤΕΜΙΤΙ ΟΠΙΤΑΙΑΙ.

Α' Ἀρτέμιτι. Τὸ πρὸ τῆς κλιτικῆς καταλήξεως τῆς λέξεως ταύτης σύμφωνον Τ, φαίνεται ἢ διὰ τὴν συγγένειαν πρὸς τὸ ἀντίστοιχόν τε γλωσσικόν Α, ὅτι ἐξελαμβάνετο ἀπὸ τῆς Α κατὰ τινα παραφυσάδα τῆς Δωρικῆς διάλεκτον, λείψανον τῆς ὁποίας διεσώθη εἰς ταύτην τὴν εἰς Δωρικὴν διάλεκτον γεγραμμένην ἐπιγραφὴν, ὡς παρόμοια λείψανα παραφυσάδων ἀρχικῆς τινὸς διαλέκτου εὐρίσκονται ἀναμειγμένα σκοραδὴν εἰς σωζομένας λέξεις, μαρτυρίας καὶ ἐπιγραφάς (α), ἢ καὶ εἶναι παραδρομὴ τῆς λιθοξόας, ὅστις ἀντὶ

Ο ΦΟΝΟΣ ΑΥΤΟΣ ΕΑΥΤΟΝ ΕΟΙΣ ΒΙΒΛΕΣΙ ΔΑΜΑΞΕΙ

‘Ο φόνος αὐτὸς ἐαυτὸν εἰς βιβλέσιν δαμάξει.

Ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν ἢ, ὁρθότερον εἰπεῖν, τὸ θεῖον τοῦτο

παρατηροῦμεν ὅτι τὸ τελευταῖον γραμμὴ C, ἦτον O. Καὶ ἡ πολυχρονιότης ἐξήλειψεν, ἢ ἄλλῃ περίπτεισι παρεμέλῃσι τὸν θεῖον αὐτοῦ μνησκον, καὶ ὁ πρῶτος ἀντιγραφεὺς, αὐτὴν νὰ ἀντιγράψῃ, Ψύλλας, ἀντίγραψε ΨΥΛΛΑΣ (Ψύλλας). Κατὰ ταύτην λοιπὸν τὴν πιθκυλογίαν ἡ γενεὴ Ψύλλας ἀποβαίνει Ψύλλας, ἀρχαῖος τύπος τῆς ἑλληνικῆς γενεῆς, τὸν ὅποιον οἱ Δωριεῖς συνήρουν εἰς α. ὅθεν Ἀτρεΐδης καὶ Ἀτρεΐδα, κτλ.

B. Εἰς τὴν ἰδίαν ἐπιγραφὴν εὐρίσκεται μία κατάληξις εἰς ἄ λ ε υ ς, τὴν ὅποιαν ὁ ἐκδότος ἐξήλειψεν, ὡς Πατρωνυμικὸν ὀνόματος. Ἡμεῖς στηρίζομεν εἰς τὴν προτέραν μὲν γνώμην νομίζομεν συγγνωστὸν, ἂν περὶ τούτου εἰπωμὴν τὰ ἀκόλουθα. Εἰς καμμίαν ἀπὸ τῶν γραμματικῶν, τὰς ὁποίας ἐδουλόγημεν καὶ συμβουλευόμεν, οὐτε εἰς κανένα ἑλλήνα Συγγραφεῖα ἀπ’ ὅσους ἀνεγνώσαμεν, οὐδὲ ἀπαντήσαμεν τοιαύτην Πατρωνυμικὴν κατάληξιν. Τούτο μόνον εὐθυμούμεθα ὅτι ἡ κατάληξις εἰς ἄ λ ε υ ς ἀντὶ καὶ εἰς τὰ ἀργεῖνῃ ζωῇ, ὡς, λυκιδεύς, αἰτιδεύς, κτλ. καὶ ὅτι ἡ κατάληξις ε υ ς πολλὰκις φανερόντι ἑθνικὸν ὄνομα. ὡς Μεγαρεύς, κτλ. ἢ Ἀἰγίαν, ὡς Πασιλεύς, Ισρεύς κτλ. ἢ εἶναι τῶν οὐκωματικῶν ὀνομάτων ἰδίᾳ, ὡς Ἀχιμελεύς, κτλ. Τοιαύτην δὲ παρατεταμένην κατάληξιν Πατρωνυμικὴν, ἀπὸ ἄλλων Πατρωνυμικῶν, ὡς Ἀριστοκλειδῆς ἀπὸ τὸ Ἀριστοκλῆς, μὴ εὐθυμούμενοι ὁμοιογενεῖ τῇ ἡρώϊαν μὲν. Δυσκολευόμενοι δὲ νὰ περὶθώμεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἐκδότου, προσεβίμεθα εἰς τὴν γνώμην τοῦ K. Maffei ὡς πιθκυωτέραν. ὅτι δηλ. α εἰς τὴν ἰδίαν Ἀριστοκλειδῆς, καὶ ἄλλαχθ’ ὡς ἀντικαταστήσωμεν. Ἀριστοκλῆς εἰπὺς ἡ υἱὸς. (σελ. 168. 9 -) α. Καὶ τὴν γνώμην τοῦ Maffei ὑποστήριζει τρόπος τινὰ τῆς ἰδίας ἐπιγραφῆς ἡ λέξις Ψύλλας Ἀλκιμουυλλίς (σελ. 146. σελ. 6.). ἡ κατάληξις αὕτη οὖν εἶναι πατρωνυμικὴ βίβλα. διότι δεῖται νὰ ἦναι Ἀλκιμίδης ἢ Ἀλκιμίων κτλ. Τὰ γράμματα λοιπὸν υ λ λ ε εἶναι παρεμβληθέντα ἀπὸ τοῦ υἱεὺς, ὡς πιθκὸν νὰ ἦναι καὶ τὰ ἀνωτέρω. Βλέπομεν περιττόν ὅτι εἰς τῆς ἐπιγραφῆς τοὺς πρώτους στίχους ἀναφέρονται ὡς τὴν τὰ ἄνδρα υἱεὺς, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς παρεκλείπεται ὑπονοούμενα, ἐκ τῶς αὐτῆς ὑπόθεσις τῆς υ λ λ ε, ὡς ἐνδεῶν, πλὴν ἔφηρπε καὶ τότε ἢ τὸ Ψύλλας νὰ ἦναι θαλυκόν, ἢ τὸ υ λ λ ε νὰ γείνη ὄλλεος, ἐνδεῶν τοῦ, ὕλλος, πόλις τῆς Ἰλλυρίας, τὰ ὅποια ἀμρότερος εἶναι ἀνελίκα. Περαισώτερον μολοντοῦτο εἰς τοῦ ἐκδότου τὴν ἀπόφυσιν, ὅτι οἱ Γραμματικοὶ ἤρουν τὸν τοιοῦτον τρόπον τῆς μαρτυρίας τῶν Πατρωνυμικῶν (σελ. 168), ἐπιθυμοῦμεν ὡς ἀπὸ πολλῶν Γραμματικῶν βρασιμωτέρας ἀποδείξεως.

Γ. Εἰς τὴν ἰδίαν ἐπιγραφὴν (σελ. 169. σελ. 13) εὐρίσκεται τὸ πρῶτον ὄνομα συνηρημένον ὄνομα Ἀριστομένης, εἰς τὴν ὁδοτικὴν Ἀριστομένης, ἀντὶ Ἀριτομένης. ὅπου ἡ πρῆπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι εἶναι ἀκράδην τοῦ Ἀριστομένη, ἢ ὅτι πρὸ

ἀπόφθεγμα ἑγγλύφων ἐπὶ τοῦ κίονοσκήπωνος (α) ὀλιϋδ-
ξόος, ἡπατήθη ἰσως ἀπὸ τὸ ὁμοίόσχημον τεσσάρων ἄλλε-
παλλήλων γραμμάτων ΟΦΘΟ, καὶ παρέδραμε τὸ Θ, τὸ ὁ-
ποῖον μετὰ δευτέραν σκέψιν ἐνεχάραξεν ὑπὸ τὸ Φ καὶ Ο,
περιλαβὼν αὐτὸ ἐντὸς ὕφεν — ἀποτελεσματίζομένης ὑπὸ τὰ
ἡθύντα δύο γράμματα Φ καὶ Ο. Βεβαιοῦνται δεύτερον ἀ-
τίσως τις ἀναδραμὼν εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ Μελινάδου,
εἴρη τὴν λέξιν ΚΑΙΝΙΠΗΛΑΝ, ὅπου ὁ λιθοξόος ἀντὶ ΕΙ
ἐνέγλυψεν Η ἐκ παραδρομῆς.

Ἄλλ' εἰάν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι τὸ θέμις εἰς τὴν γενικήν
ἀπαντᾷται ὄχι μόνον Θέμιδος κοινῶς, ἀλλὰ καὶ Θέμιτος
Δωρικῶς καὶ Δακωνικῶς (β), δὲν μένει, νομίζομεν, ἀμ-
φιβολίας ἵχνος ὅτι ὁ λιθοξόος τὸ Ἄρτεμιδι, εἰς Δωρικὴν
ἐπιγραφὴν, ἐνεχάραξε Δακωνικῶς μὲ Τ, ἌρτεμιΤι. Αὐο με-
ταβαίνοντες ἐλευθέρως εἰς ἐπίσκεψιν τῆς πολυωνύμου καὶ
ὑποβρυχίε λέξεως ΟΠΙΤΑΙΑΙ, ὡς τὴν ἐκθυθίσωμεν ἐπι-
βοῶντες θαυρῶντως. “ὦ εἰα νῦν, ὦ εἰα πᾶς, εἰα μάλα.,”
Ἰδὼ ἡ λέξις ἐφάνη· πλὴν εἰς τοιαύτην ἡ ἀθλία κατὰξασιν,
ὥς χωρὶς χειρουργικῆς συνεργείας ποτὲ δὲν θεραπεύεται. Ἐ-
πειδὴ δὲ “ὦ πρὸς Ἰατρῷ σοφῷ θρηεῖν ἐπιδᾶς ἐπὶ τομῶντι
πῆματι,” ὡς ἐπικαλεσθῶμεν τὴν Ἄρτεμιν τὰ ξείλη τὸν ἀ-
δελφόντης Πφαισον διὰ τὰ διχοτομήσῃ τὴν λέξιν, κατε-
νεγκὼν τὸν ὀξύντε πέλεκυν κατὰ τὸ μειαζὺ τῷ Ι καὶ Τ

τοιαῦτα ὀνόματα, ὡς ἐτεράκιτα, μεταβαίνουσιν ἀδιαφόρως ἀπὸ τῆς Τρίτης εἰς τὴν
Πρώτην Κλίσιν ὄχι μόνον κατὰ τὴν αἰτιατικὴν, ὡς Ζυκρατῇ καὶ Σωκρατῇ, ἀλλὰ
καὶ κατὰ τὴν δοτικὴν, ὡς φαίνεται εἰς τὸ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος ὄνομα.

(α) Ἡ ἐπικυρτος ἐπιφάνεια τοῦ ἐπιμήκους μαρμαρίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι
ἐγγλυμμένη ἡ ἐπιγραφὴ, δίδει ὑπόνοιαν ὅτι τὸ σῶμα τοῦτο πρότερον συνίστατο
σκήπωνος ἢ καρμὸν μαρμαρίνου κίονος, ὡς τοιοῦτοι κίονες εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν των Χωρίων Μελινάδου καὶ Βουγιατοῦ, οἱ μὲν ἐπὶ των ἰδίων βάσεων, οἱ
δὲ ἐπὶ ξένων, πν δὲν λαμβανόμεθα, οἱ δὲ ἐγγυμμένοι χαρμαί. (β) Ἦδὲ λεξ. ὑπὸ
Κ. Μ. Κούμα, ἐν λέξει. Θέμις.

διάστημα, μήπως τὰ μέρη ταῦτα ὄντα ἐτερογενῆ, συνήφθον
ἐξ ἀγνοίας, καὶ συνέχον συνημμένα καὶ τὴν ἔννοιαν ἀπο-
λησθεύσαν, ὥς ὁ Μίλων, καὶ γενομένην Σχολαστικὸδωρον.
Ἰδὲ κατ' εὐχὴν ἡ λέξις διηρημένη εἰς δύο, ΟΠΙ, καὶ ΤΑΙ-
ΔΙ. "Ἄς λάβωμεν τήρᾳ τὸ πρῶτον μέρος, καὶ ἄς ἐρευνήσω-
μεν, ἂν ἀπαντῶται πόποτε τοιαύτη φωνή.

Velocem interea superis in sedibus Opim
unam ex virginibus speis sacrâque catervâ,
compellabat, et has tristi Latonia voces

ore dabat. Βιργιλ. Αἰνείδ. XI. εἰχ. 532-5. καὶ

At triviae custos Jamdudum in montibus Opis

Alta sedet summis, spectat quæ interrita pugnas

αὐτόθι. εἰχ. 836-7. καὶ

Opis ad Aethereum pennis aufertur Olympum

αὐτόθι. εἰχ. 867 καὶ

Atque Ephyre, atque Opis, et Asia Deïopeia

ὁ αὐτὸς Γεωργ. βιβλ. Δ'. εἰχ. 343. (α).

Ἐμφιβάλλει πάνεις ἀναγινώσκων τῷ εἰρημένῳ τῷ Βιργι-
λῆς εἰχ. 86, ὅτι νύμφη τις ἀγγελικόφορος καὶ διασώτῃς τῆς Ἀρ-
τέμιδος ὠνομάζετο "Οπις; "Ἄς ἴδωμεν τήρᾳ ἀνίσως καὶ ἡ ἰδία
Ἀρτεμις εἶχεν ἰδιὸν τῆς ἐπίθετον, τῆς ὁπαδύτης τὸ ὄνομα.

Δ'. "Οπις, ἔν ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῆς Ἀρτέμιδος, ὥς θεᾶς
ἐφορευσῆς εἰς τὸν τοκετόν. (β)

Β'. Οἱ εἰς τὴν Ἀρτεμιν ἀμειρωμένοι ὕμνοι ὠνομά-
ζοντο Οὐπιγγες ἢ Οὐπιγγοί, παρὰ τὸ Οὐπις, ἔν τῶν
ἐπιθέτων αὐτῆς. (γ)

Γ'. Ἐν ἀπὸ τὰ ἐπίθετα τῆς Ἀρτέμιδος ἦτο καὶ τὸ Οὐπις
(δ) ὠνομάσθη δὲ οὕτω ἀπὸ τῆς πατρὸς τῆς Οὐπιδος ἢ

(α) Ὁ ὀπιφόρος οὗτος εἰχος χρεωσέται εἰς τὸν Κέρματ. II. Μαρκάτων.

(β) C. C. σελ. 164. (γ) J. R. σελ. 217. (δ) Οὐπις ἀντὶ Οπις Ἰωνικός,
ὥς Κούρη ἀντὶ Κέρη, Ἰδὲ λέξις ὑπὸ Κ. Μ. Κούμα.

Οὐπιος· ἢ ἀπὸ τῆς τροφῆς, ἢ ἀπὸ τίνος ὑπερβορείας γυναικὸς οὕτως ὀνομαζομένης, θυγατρὸς τῆ Βορέας, ἢ ἀπὸ τοῦ ὀπίζεσθαι, τὸ φροντίζειν, ἐπειδὴ φροντίζει περὶ τῆ τοκετῆς. (α).

Α'. Ὁ Spanheim ἀπέδειξεν, εἰς τὰ ὑπομνήματά τε εἰς τὸν Καλλιμάχον, ὅτι ἡ Ἀρτεμις ἐλέγετο ἐνίοτε καὶ Ὀπις ἢ Οὐπις. (β).

Ε'. Ἀνάγνωθι καὶ τῷ Καλλιμάχῳ τὸν εἶχον ἐκ τῆ εἰς τὴν Ἀρτεμιν ὕμνῳ·

„Οὐπι ἄνασσ' εὐῶπι, φασφόρε. (γ)

Ἰδὲν τέλος πάντων καὶ ἕκτη ἀπόδειξις· Ἀνίσως ὁ Κ. Φιλητᾶς, ἐνῶ κρατῶν εἰς τὸ χεῖρ τὰ γράμματα τῷ ΟΠΙΤΑΙ-ΑΙ προσήρμοξεν εἰς αὐτὸ τὰ Ἰσογράμματα τε ἐπίθετα τῆς Ἀρτεμίδος, μετέβαινεν ἀπὸ τοῦ ἐπίθετον Ὀρθωσίᾳ εἰς τὸ Οὐρεσίφοιτος, καὶ ἀπὸ τῆτο εἰς τὸ ἑμέσως ἐπόμενον ἐπίθετον, ἀναμφιβόλως ἤθελεν ἀπαντήσῃ τὴν λέξιν Οὐπις· καὶ ἐνθυμήμενος ὡς καλὸς Γραμματικὸς τὴν μετοχὴν θεο-χολήσασαν, ἔτε, ὡς ἐὰν ἦτον ἀμύητος ἀρχαιολόγος, ἐξαλείφων ὡς διὰ καινοτόμου σμυλῖς τὸ ἄθλιον ΟΠΙΤΑΙΑΙ, ἔν δὲν ἐπέβαλεν εἰς τὴν ἔννοιαν, ἤθελε τὴν ἀφῆσαι μετέωρον βέβαια, θεατρικῶν τε λάχισον τὴν θρασυτητα τῶν λοιπῶν ἐρμηνευτῶν. Ὅσον δὲ διὰ τὴν τελευταίαν λέξιν, ἤθελε δικαιοῦθαι προφασισζόμενος ὅτι τὸ μοναδικὸν τῆτο ἐπ'θετον τῆς Ἀρτεμίδος, σωζόμενον εἰς ταύτην μόνην τὴν ἐπιγραφὴν, ἴσως ἔγεινε παρανάλωμα τῷ Ἡγᾶϊς ἢ τῷ Ποσειδῶνος, ἢ παρημελήθη ἀπὸ τῆς λεξικογραφίας, ὡς λέξεις πολλαὶ καὶ εἰς τῷ λαῷ τὸ σῶμα εὐρισκόμεναι, δὲν κατεχωρήθησαν εἰσέτι εἰς τὰ λεξικά (δ)· καὶ ἔτιω ἤθελε δικαιοῦθην ἀναντιρῶντα,

(α) Α.Σ.Ω. τόμ. Γ. σελ. 193. (β) C. M. Τόμ. 2. σελ. 295. ἐν λεξ. ΟΠΙΣ Ο ΟΠΙΣ. (γ) Ἐκ τῶν σημειώσεων Ἰωσὺ Βαρνέσκου εἰς τὴν ἐν Ταύροις ἐργασίαν τοῦ Εὐριπίδου. σελ. 29. (δ) Α.Μ. σελ. 172.

μάλις αὖ ἐπενόει καὶ κἀνὲν ἄλλο τῆς βαθυνοίας τε ὄνομα διὰ τὴν Ἄρτεμιν.

Ἀπὸ τὰ εἰρημένα λοιπὸν πληροφορεῖται ὅποιος δὲν εἶναι ἐφεκτικὸς, ὅτι ἡ Ἄρτεμις ὠνομάζετο καὶ μὲ τὸ ἐπίθετον Ὅπις ἢ Οὐπίς. Μέλλοντας δὲ νὰ μεταδῶμεν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν καὶ τῷ δευτέρῳ μέρει, μᾶς ἐμποδίζουσι παρουσιαζόμεναι αἱ δύο ἐξῆς σχολασικαὶ ἐνστάσεις. Α'. Ποίας πτώσεως εἶναι αὐτὸ τὸ ἐπίθετον. Β'. Καὶ πῶς λαμβάνει τὴν δισύλλαβον ταύτην μορφήν, ἐνῷ εἶναι περιττοσύνλλαβος Κλίσεως; Ταύτας τὰς ἐνστάσεις ἀφ' ἀνασκευάσωμεν ἐν βραχυλογίᾳ, θέλομεν ἐπισκεφθῇ καὶ τὸ σκοπούμενον δευτέρον μέρος. Ὅθεν λέγομεν.

Ἡ λέξις ΟΠΙ μετοχὰ εἶναι ἐπίθετον τῆς Θεᾶς, καὶ κατὰ τῆς γραμματικῆς κανόνας ἀπαιτεῖται νὰ συμφωνῇ μὲ τὴν δοτικὴν Ἀρτέμιδι κατ' ἐπίθεσιν (per appositionem) (α), δὲν μένει ἀμφιβολία ὅτι εἶναι δοτικὴ ὥφειλε δὲ κατὰ τὴν δευτέραν ἐνστάσιν νὰ ᾔηται τρισύνλλαβος, δηλ., Ὅπι, ὡς πτώσις πλαγία ὀνομαστικῆς δισύνλλαβος Ὅπις. Ἡμεῖς δὲ πρὸς ἐξομαλισμὸν τῆς φαινομένης ταύτης δυσκολίας, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν τὴν φράσιν “ Οὐπα Ἄρτεμιν „ (β), καὶ ταύτης τῆς αἰτιατικῆς Οὐπα νὰ ὑποθέσωμεν ἄρρητον ἢ ἀπηρεχαιωμένην ὀνομαστικὴν Οὐπ ἢ Ὅπ, ἐκ τῆς ὁποίας νὰ ἐξάσωμεν, κατὰ γραμματικὴν ἀναλογίαν, τὴν δοτικὴν ΟΠΙ, ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἰδίαν ἐπιγραφὴν, καὶ ζητῶμεν μήπως εὐρεθῇ τις τροπολογημένη λέξις, διὰ νὰ μᾶς χειραγωγήσῃ νὰ πιθανολογήσωμεν καὶ περὶ τῆς δοτικῆς μας, Οπι. Καὶ ἰδοὺ τύχη ἀγαθὴ ἡ λέξις Ἀρχικλῆος (γενικῆς πτώσεως).

Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστικὴ τῷ ὀνόματι τέτις, συνθέτις ἀπὸ

(α) I. Parkhurst's Greek Grammar, σελ. 63 & 39. (β) λέξις. ὑπὸ Κ. Μ. Κούμα.

τὸ ἀρχὴ καὶ κλέος, εἶναι Ἀρχικλῆος (συναίρ. Ἀρχι-
κλῆος) ἢ δὲ γενική κάμνει Ἀρχικλῆος (συναίρ. Ἀρχι-
κλῆος). Τῶν δὲ τοιούτων τὸ παύλακτικὸν εἰς πολλάκις ἐκ-
θλίβεται ὥς, Σόφοκλέος, Ἡρακλέϊ, Περιχλέα, ὥς καὶ ὑ-
περδέα, χρέα, κτλ. (α) κατὰ τὴν αὐτὴν λοιπὸν ἀναλογίαν
καὶ τῆς ὀνομαστικῆς Ὀπις, ἢ δοτικῆς Ὀπιῖ, πάσχει ταύ-
την τὴν ἐκθλίψιν διὰ τὴν βραχυκαταληξίαν, ὥς τὸ Κλίο-
εις ἢ ἂν θέλῃς, τὰ δύο εἰ τῆς δοτικῆς συναίρῃται εἰς ἓν
μακρόν (β). Τὴν δὲ τοιαύτην συναίρεσιν δύο ἐπαλλήλων
διχρόνων τῆς δοτικῆς εἰς ἓν μακρόν ἢ δίφθογγον, μᾶς δι-
δάσκουσιν αἱ λέξεις, νέκυ ἀντὶ νέκυϊ, ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν
νέκυσ. Ἰχθυῖ ἀντὶ Ἰχθυῖ ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν Ἰχθυῖς (γ).
Ἰδὲ λοιπὸν ἡ λέξις Ὀπιῖ εἶναι δοτικῆς συμφωνῶσα κα-
τ' ἐπίθεσιν μὲ τὸ Ἀρτέμιδι, καὶ παραγομένη ἀπὸ τὴν ὀνο-
μαστικὴν Ὀπις, γεν. Ὀπιος, δοτικ. Ὀπιῖ καὶ Ὀπι, εἴτε
κατ' ἐκθλίψιν, εἴτε κατὰ συναίρεσιν, εἴτε, ἂν θέλῃς, ἀπὸ
τὴν ἔχρησον εἰς τοιαύτην σημασίαν ὀνομαστικὴν Ὀπιῖ ἔχο-
μεν λοιπὸν Ἀρτέμιδι Ὀπιῖ Ἀς ἐπισκερθῶμεν τήρῃ καὶ
τὸ δεύτερον μέρος ΤΑΙΔΙ, καὶ ὥς τὸ ὀπίσσωμεν, ἴσως δυνη-
θῶμεν νὰ ἐκθλίψωμεν καὶ ἐξ αὐτῆς θυμαλγέτι διὰ τὴν
σχολαστικὴν Ὀπιον, θυμῆρες δὲ καὶ πιθανὸν διὰ τὴν εὐ-
φρονῆντας νόημα.

ΤΑΙΔΙ. Ἡ λέξις αὕτη δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ἐπίρρημα
δεικτικὸν τόπου, δηλ. εἶναι Τῇδὶ ἢ Τῇδε (ἐδῶ), τὸ ὅποιον
οἱ Λαοεῖς μὲ τὸν συνήθη των πλατεῖσμων ἐπρόφερον τὰδὶ
ἢ τὰδε. Καὶ τὸ μὲν μετὰ τὸ Α ἐπιμερόμενον Ι, εἶναι τὸ
ὑπογραφόμενον Ι, τὸ ὅποιον εἰς τὰ κεφαλαῖα γράμματα
προσγράφεται καὶ τὴν σήμερον, χωρὶς νὰ ταράξωμεν τὰ τῆς

(α) Φ. Β. Γ. §. ΜΖ. σημ. β. καὶ ΝΒ. Τ. σελ. 54. (β) Φ. Β. Γ. §. ΜΓ. β.

(γ). Φ. Β. Γ. §. ΜΓ. σημ. α καὶ ΝΒ. Τ. σελ. 47.

Παλαιογραφίας, ὅτε σχεδὸν ποτὲ δὲν ὑπεγράφετο. Τὸ δὲ
τελικὸν I, εἶναι ἢ κατὰ συνεκδοχὴν ἀντὶ τοῦ E, σπανιστάτη
μὲν εἰς τὰς Δωριεῖς, ὡς "N ἢ τὸ Σ' εἰς "N ἢ τὸ Θ' εἰς
συνηθεσάτην δὲ εἰς τὰ δεικτικά, τόπου καὶ ἄλλα μόρια ὡς
ὠδὶ, ἀντιὼδε, ἐνθαδὶ, ἀντὶ ἐνθαδὲ (α), ἡτῶ καὶ τηδὶ ἀντὶ
τηδε ἢ τελοσπάντων συνήθως παραδρομὴ τῷ λιθοξόου κα-
αὐτῇ (β), ὡς εἶδομεν καὶ τὸ II ἀντὶ EI, καὶ τὸ T ἀντὶ
εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴν. Ἔιναι τήρρα ἀνάγκη
πᾶσα ν' ἀποκοπῇ ἢ ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς, ἢ τὸναντίον κατε-
πείγυσσα καὶ ἀναπόδραστος χρεῖα, ἢ ἀποδοκιμασθεῖσα λέξις ν
γεννηθῇ ἀκρογωνιαῖος λίθος, πρὸς ἀραιοκοδομήν τῷ διαλυθέν-
τος ἐπιγράμματος, κ' ἐξαγωγὴν τῆς εἰσέτι ἀνευρέτω ἐννοίας
Διόρθωσον λοιπὸν πρὸς πληροφάνειαν σου τὴν μὲν τελευταίαν
φράσιν ἔτω Ἀρτέμιδι ὅπι τηδὶ, ὁλόκληρον δὲ τὴν
ἐπιγραφὴν δευτέρευσον ἔτω.

Ἀρχικλῆς Ἀριστομένεος καὶ Ἀλκι-
δάμα Ἀρχικλέος, Κλεινίππαι τὰν αὐ-
τῶν θυγατέρα θεοκολήσασαι Ἀρτέμιδι

Ὅπι, τηδὶ.

Κρίνοντες δὲ περὶ τὸν νὰ λεπτολογήσωμεν πρὸς ἀπόδει-
ξιν ὅτι τὸ Τηδὶ ἦναι δεικτικὸν τόπος ἐπιρρημῶς ἀνημῆται
ἐδῶ, καὶ ὅχι δεικτικὸν ἐπίθετον συμφωνῶν μὲ τὸ Ἀρτέμι-
Ὅπι, διότι ἡ ἀτοπία τῆς δευτέρας προτάσεως ἐξελέγχεται
ὑπὸ τὴν μετοχὴν θεοκολήσασαν, ἀποβαινέσης ἡμετέρας
συναγομένης ἐννοίας ἀκροσφαλῆς καὶ μετεώρου, καὶ διότι.

(α) Φ. Β. Γ. § Ρ. Γ. ε. ζ.

(β) Εἰς τὴν ἐπιγραφὴν, τὴν ὑποκίτῃ ὁ Κότς R. W. ἀναφέρει σελ. 568. σελ.
17. εὐρίσκειται Θεοπραπίοντος, ἀντὶ Θεοπραπίοντος, ὅπου τὸ I ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ
διὰ τὴν παραδρομὴν τοῦ λιθοξόου, ἀν' δὲν εἶναι ἀβλεψία τοῦ Τοπογράφου. Εἰς τὴν
ἐπιγραφὴν μας ὅμως τὸ I πᾶν ν' ἀφελῇ, ὡς εὐρίσκεται, διότι ἡ λέξις εἶναι ἐπι-
ρρημα δεικτικὸν τόπου, ὡς εἶπομεν, καὶ θέλει ἀποδείχῃ σαφέστερα.

τὸ ἐξῆς θέλει ἀποδεχθῇ τίνι τρόπῳ ἐμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ τὸ
τηρῶν, ὡς ἐπίθετον δεικτικόν, ἐννοούμεν τὴ καταλλήλῃ ὀνό-
ματος, μεταβαίνομεν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει δημοσιευμένην ἐ-
ξήγησιν τῆς ἐπιγραφῆς ὁ κύριος R. Walpole, διὰ νὰ παρα-
τηρήσωμεν ἂν ἐμπορῇ νὰ ὑποσηριχθῇ τῇ Ἀρχαιολόγῳ τέτῃ ἢ
γνώμῃ, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ καθυποβάλωμεν εἰς τὴν ἐπίκρισιν
τῶν φιλολόγων, ὁποίαν καὶ ἡμεῖς ἐδυνήθημεν νὰ πιθανολο-
γήσωμεν ἐννοίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἴσως φωραθῇ καὶ ἡ τολ-
μηρὰ ἀκρωτηρίασις τῆς ἐπιγραφῆς, καὶ ἡ γελοία ὑπονόησις
τῇ ῥήματος Ἀνέθηκαν.

Ὁ Κύριος R. Walpole ὑπολαβὼν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, τὴν
λέξιν ΟΠΙΤΑΙΔΙ ὡς μίαν, καὶ ἀναφέρων αὐτολεξεῖ τὴν
ὑπὸ τῇ K. Chandler γενομένην ἐρμηνείαν τῆς λέξεως Θεο-
κολήσασαν, καὶ ἐπικυρόνων τὸν ἄξιον τῆς μετοχῆς,
ὅχι μόνον μὲ τὴν ὁποίαν κάμνει ἐξήγησιν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν
ὁποίαν εἰς τὸν δεύτερον τόμον φέρει παρατήρησιν εἰς τὴν
λέξιν, Θεοκόλος, φέρων ἐν παρενθέσει τὴν μετοχὴν
„ἀντέγραψα, λέγων, εἰς Ζάκυνθον μίαν ἄλλην ἐπιγραφὴν εἰς
τιμὴν μιᾶς γυναικὸς, ἣ ὁποία εἶχε σταθῇ Ἱέρεια (θεοκό-
λησασαν) τῆς Ἀρτέμιδος (α)“, ἀπορρίπτει ὡς εὐεπὴς ὁλο-
φιλόλογος καὶ Ἑλληνιστής, τὴν δοθεῖσαν ἀπὸ τῶν λοιπῶν
ἐξήγησιν, μὴ δεχόμενος ὅτι ἡ Κλεινίππη ἀφιερώθη εἰς τὴν
Ἀρτεμιν Ἱέρεια, ἀλλ' ὁ ἀνδρὶας αὐτῆς, καὶ ἐρμηνεύων τὴν
ἐπιγραφὴν ὅτι „Ὁ ἀνδρὶας τῆς Ἱερείας Κλεινίππης θυ-
γατὴρ τῇ Ἀρχικλῆς καὶ τῇ Ἀλκιδῆμης ἀφιερώνεται εἰς
τὴν Ὀπιταῖδα Ἀρτεμιν (β)“. Τὴν γνώμην ταύτην εἰς
τὴν ἐλευθέραν τῆς ἐπιγραφῆς μετάφρασιν ὑποσηριζοί μετ' ἄλ-

(α) I copied another at Zante, in honour of a Woman Who had been Priestess (θεοκλήσασαν) to Diana.

(β) The statue of Glenippa, a Priestess, daughter of Archicles and Alcida, is dedicated to Diana Opitais.

λὴν ἐπιγραφὴν, τῆς ὁποίας φέρει μόνον τὴν Ἀγ-
τάφρασιν.

Ἀνίσως δὲ ὁ κύριος Walpole ὑπεπτεύετο ὅτι
ΟΠΙΤΑΙΔΙ εἶναι δύο μέρη τῆς λέξεως, ἀναγινώσκου-
σιν τὸν Γόρδιον τῆτον κόμβον, ὅτε ἤθελε παρ-
τοιαύτην ἐξήγησιν, περὶ τῆς ὁποίας ἡ γνώμη ταύ-
την ἀποβλήτεια, ταλαντεύεται ὁμῶς καὶ ἀποβαί-
νος διὰ τῆς ἐξῆς λέξεως.

Α'. Διὰ τὸ δεικτικὸν ἐπιθήκημα Τηρῶν, τὸ ὅπερ
ὑποτεθῇ δεικτικὴ ἀντωνυμία, ἐκτός ὅτι ἤθελεν εἶ-
κόν, μάλιστα εἰς ἐπιγραφῶν, καὶ Ἀσρικτῆς Διαλέκτου
τοιαύτας περιστάσεις νὰ ἐπέχη τόπον ἐπιθήκηματος (α)
τε ἀποβαίνει ὁλοτελῶς περιττόν, ὅπως καὶ ἂν ἐκ-

Β'. Τὰ ἀφιερῶματα εἰς τὰς θεὰς ἑκαμνον ὡς
εἶναι οἱ ξῶντες, ἀπὸ ἑκῶν ἀπὸ τὰ συνήθη των
τέβαλλον καταστάσιν, καὶ πρὸς εὐγνωμοσύνην ἀπὸ
τὰ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης των κτλ. Ὁ ἄλιος
ἀφιέρωνε το δίκτυόν τε εἰς τὰς θαλασσῖας Νύμφας
τὴν σύριγγάν τε εἰς τὸν Πάνα ἢ ἄλλας ἐπιχωρίους
Οἱ λυτρώθεντες αἰχμαλώτοι ἐκρέμων τὰς ἐλύ-
σμάτων εἰς τὰ παρὰ τὰς ναῦς ἄλσιν. Οὕτω καὶ ἡ
Ἀλὶς δὲν ἡμέλεισε μετὰ τὴν χρεωκοπίαν τῆς ἑαυ-
τῆς Ἀφροδίτῃ τὸ πῖσόν τῆς κάτοπτρον (γ) ὡς
κατὰ τὸτο ἡ ἰδία Κλεινίππη νὰ κάμῃ τοιοῦτον

(α) N. B. Σ. σελ. 119.

(β) A. M. σελ. 184. ὅπου ἰδὴ ἐπιγραφὴν καθιερώσεως, εἰς
τὴν τοῦ προσώπου, πρὸς τὸ ὅποιον καθιεγύρεται, τίθεται
περιπλέον καὶ τὰς παρατηρήσεις του ἐκδότου, καὶ πρόσθετος διὰ
ἐπιγραφὴν ὅτι, ἂν ἡ Κλεινίππη ἐτιμᾶτο μετ' ἀνδρῶν, ἔφησε νὰ
συμπολίτας τῆς μετ' ἑαυτῆς καὶ νὰ τεθῇ εἰς τὴν ἀγορὰν, ἢ ἄλλῃ

(γ) I. R. σελ. 219.

τεμιν δῶρον σύμβολον τῆ προτέρου της ἐπαγγέλματος, ἀνίσως ἐμελλε, κατὰ τὴν συνήθειαν, μετὰ τριακονταετῇ ὕπηρεσίαν, ν' ἀποδυθῇ τὸ κληρικὸν ἱμάτιον καὶ ἐνδυθῇ τὸ κοσμικόν.

Γ'. Τὰ τοιαῦτα ἀφιερώματα ἀνομάζοντο ἀναθήματα ἢ ἀνακείμενα· διότι ἐθέτοντο εἰς τὸν Ναόν, ἢ ἐκρεμῶντο εἰς τὰς τοίχας, κίονας, θύρας ἢ ἐξέχην τῷ ναῷ (α), ἐπομένως ἔπρεπε νὰ ἦναι μικρὰ, καὶ νὰ φέρον αὐτὰ τὰ ἴδια τὴν ἐπιγραφὴν ἐπάνωθεν ἐγχαραγμένην, ἢ ὅποια, ἂν δὲν ἐχώρει, ἐγράφετο εἰς μικρὸν πίνακα ἢ χαλκὸν ἔλασμα κρεμῶμενον πλησίον αὐτῶν (β). Ἀνίσως τῇρου ὑποτεθῇ αὕτη ἡ εὐμεγέθης ὁπωσὲν μαρμαρίνη πλάξ, ὡς ἐπιγραφοφόρος πίναξ κρεμῶμενος πλησίον τῆ ἀφιερωθέντος ἀνδριαντίσκου τῆς Κλεινίπης, πρὸς ἐνδειξιν τῆς εὐσεβείας καὶ σοργῆς τῶν γεννητόρων της, ἃς φαντασθῇ ἕκαστος μὲ τίνα ποτὲ σχοινία ἀπῆται νὰ ἦναι δεμένη, καὶ ἀπὸ ποῖον πάσσαλον καὶ πῶς νὰ ἦκει κρεμαμένη ἡ πλάξ διὰ ν' ἀποβαίῃ φανερά ἢ ἐπιγραφή. Ἄν πάλιν ὑποτεθῇ ἡ ἴδια πλάξ ποδοσάσιον τῇ ἀνδριάντος θεμένου ἐπὶ τῇ ἐδάφει τῷ ναῷ, ἀνάγκη νὰ συμπεράνωμεν ὅτι κατ' ἀναλογίαν ἔπρεπε καὶ ὁ ἀνδριῶς τῆς Κλεινίπης νὰ ἦναι εὐμεγέθης, καὶ ἐπομένως νὰ κατέχη ἱκανὸν μέρος τῷ Ναῷ, μάλιστα ἂν τὸ ὑποπόδιον ὑποτεθῇ κλιμακωτῷ πυραμιδοειδὲς σχήματος, καὶ ἡ ῥηθιῖσα πλάξ λογισθῇ ἡ ἀνωτέρα βαθμὶς διὰ νὰ ἦναι ἡ ἐπιγραφὴ ἐναντι-γνωστος. Καὶ ἂν κατὰ τὴν ἐμφυτον τῶν Ἑλλήνων φιλοτιμίαν ἐπροθυμῶντο καὶ ἄλλοι εὐκατάστατοι Ζακύνθιοι νὰ κάμωσι παρόμοια τελάχισον ἀναθήματα, ἦτον ἀνάγκη πᾶσα ἢ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος νὰ ἐξορισθῇ ἐκεῖθεν καὶ μετακομισθῇ εἰς ἄλλον Ναόν, ἢ οὗ ἀνδριάντες τῶν ἀνθρώπων

(α. β.) I. R. σελ. 219. καὶ A. M. σελ. 195.

νὰ τιμῶνται ὡς Θεῶν ἀγάλματα, καὶ κατέχοντες ὅλον τὸ Ναῦ τὸ ἐπίπεδον, ὅχι μόνον νὰ κρύπτωσι τὰς ὀφθαλμοὺς τὸ ἄγαλμα τῆς Θεᾶς, ἀλλὰ νὰ μὴν αἰετὶ τοποῦν εἰς θυσίαν ἢ προσευχὴν (α).

Ἀρῶ ἤδη ἀπεδεῖχθῃ, ὡς νομίζομεν, καὶ ἡ ἀσυμ- γνῶμη τῷ κυρίῳ R. W. παρακαλῶμεν τὸν ἀναγνώ- σκεσθῇ, ἂν ἦναι κατὰλληλον νὰ ἐκνοήσωμεν ἀπὸ τῆ- σιν τῶν λέξεων τῆς ἐπιγραφῆς τὸ ῥῆμα ἀνέθηκα σημασίας τῆ ἐξήσαν, ἢ ἐκρέμασαν τὴν Κλεινί- πιδαν, ἢ τὴν ἐπιγραφοφόρον πλάκα πλησίον τῆ ἀν- τίσκου της, καὶ μεταβαίνομεν εἰς ἀναζήτησιν τῆς π- ἐννοίας, ἀνακεφαλαιῶντες ὅσα εἴπομεν, διὰ ν' ἀποδει- ἀκατὰλληλον τὴν ὅποιαν οἱ Κύριοι de Saint-Sai- Goodisson, Φιλητᾶς καὶ λοιποὶ ἐδογματίσαν. Λέγομι- πόν ὅτι δὲν μᾶς ἐπιτρέπει ὁ ἀόριστος τῆς μετοχῆς ὁ- λήσαν νὰ ἐκλάβωμεν ἐπὶ μελλοντικῆς σημασί- λέξιν ταύτην. Ὡς οὖν ἀρᾷ γε οἱ γονεῖς τῆς Κλεινί- πιδαν εἰς μαρμαρίνην πλάκα ὅτι τὴν θυγατὶ ἀφιερόνουν Ἱερειαν εἰς τὴν Ἀρτέμιν, διὰ νὰ ἦναι ὑπόχρεοι νὰ τηρήσωσιν ἀμετάθετον, ὅτι ἐξ εὐλαβ- κατὰ κληρὸν ἀφιερώσαν; Ἦτον ἀρᾷ γε σύνθηρος εἰς τ- λαιῶς, ὅτε ἀφίεροναν Ἱερείας τὰς θυγατέρας των, νὰ- ράττωσιν εἰς πλάκας καὶ τόσον εὐμεγέθεις τὴν ἀφ- ταύτην, διὰ νὰ ἦναι τὰχα οἱ Θεοὶ καὶ ὁ Κόσμος ἐπ- ροὶ εἰς πᾶσαν παράβασιν; Ἀν ἐγνώριζεν ὁ Ἀρχικ- ἡ Ἀλκιδῆμη τὴν ἀμείλικτον τῆς Ἀρτέμιδος ὁργή- τῶν ὅσοι ἤθελαν βεβηλώσει τὸν ναόν της, παραβῇ τ- σχέςεις των, ὑσερήσειν ἀφ' ὅσα ἤθελον ὑποσχεθῇ πρὸ

(α). Ἰδὲ καὶ δὲν ὁ A. M. σελ. 194. εὐφραίνεται λέγει περὶ τῆς εἰς χαλκῶμα, ἢ ἐν τῇ χαλκῇ, καὶ ὅσα (σελ. 195) περὶ δέμεν.

ἀναθήματα, μάλιστα ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν, ὁσάκις ἐνατί-
νιζον τὰς κορυφὰς τῶν Ἀχαιῶν ὀρέων, τὴν ἀδυσώπητον
τῆς Τρικλαρίας Ἀρτέμιδος ὀργὴν κατὰ τῶν ἀθλίων Ἀχαιῶν,
εἰς τὰς ἀθεμίτους ἔρωτας τῆς Κομαιθῆς καὶ τῷ Μελαρίππῃ;
Ἐκρεπε ν' ἀμφιβάλλον ὅτι ἢ διὰ τὸν ἀδελφόντης φονεύσασα
τὴν Κορωνίδα, διὰ δὲ τὴν μητέρα της καίσαρσεν ἔτεκνον
τὴν Νιόβην, διὰ ὕβριν καὶ καταφρόνησιν της δὲν ἤθελε
βραδύνειν ἕτε σιγμῇ τὴν ἐκδίκησιν; Καὶ δὲν ἐχρεώσεν νὰ
περιμένεν τὰ πάνδεινα, ἂν μόνον καὶ κατὰ νῶν ἔβαλλον
τὴν παράδασιν, γνωρίζοντες τὴν Θεὰν ὅτι διὰ τὴν ἔφεσιν
της πρὸς τὰ πένθος καὶ φόνους δεχομένη τὰς προσφορὰς
τῶν Σκυθῶν, ἤθελεν εὖρει λαβὴν νὰ τιμωρήσῃ καὶ ὁλόκλη-
ρον τὴν νῆσον διὰ τὸ ἁμάρτημα ἐνός, καὶ πρὸς ἐξιλέωσιν
ν' ἀπαιτῇ ἐπὶ τῶν βωμῶν της θυσίας νέων καὶ νεανίδων;
Ἄς ἀναγνώσῃ ὁ θέλων τῆς ἐν Ταυρίδι Ἰριγενείας τῷ Εὐ-
ριπίδῃ τὴς εἰχῆς 34-37, διὰ νὰ ἴδῃ τῆς ἰδίας Θεᾶς τὸν
χαρακτήρα. Ἄς ἀναγνώσῃ τῶν Τρωάδων τῷ ἰδίῳ τὴς εἰχῆς
62-86, διὰ νὰ ἴδῃ ἐν παρόδῳ καὶ αὐτὴν τὴν Ἀθηναίαν τί
μηχανᾶται κατὰ τῶν ἀγαπητῶν της Ἑλλήνων. Τὰ πρῶτα
βιβλίου τῆς Αἰνείας τὰς εἰχῆς 43 καὶ ἐξῆς διὰ νὰ ἐγασθῇ
τὴν ὅποίαν οἱ Θεοὶ ἀποδίδαν εἰς τὰς παρεθῆτας καὶ κατα-
φρονητάς των ἀντάμειψιν· καὶ τότε πληροφορεῖται, ὅτι οἱ
γονεῖς τῆς Κλεινίπης, ἀφιερώνοντες αὐτὴν τῆς Ἀρτέμιδος
Ἱέρειαν, ὥφειλον νὰ ἐγχαράξωσιν εἰς πλάκα τὴν ἀφιέρωσιν,
ὑποσχόμενοι ἀλληλεγγύως πᾶσαν παράδασιν.

Αὗται, νομίζομεν, αἱ ἐνστάσεις, ἔτσι οἱ ἄνω ληθέντες λό-
γοι, τῆτο τὸ ἴδιον ἐπίγραμμα ἀπαιτεῖ τὴν μειοχὴν θεο-
κολήσασαν· διαλύει τὰς ὀνειροποληθείσας καὶ δογμα-
τισθείσας ἐννοιὰς, ὥσπερ νέφος· πεῖθει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ
ἐπιγραφή δὲν εἶναι ἐγχαραγμένη, ὥς μαρτύριον καθιερώ-
σεως τῆς Κλεινίπης διὰ νὰ γείνη Ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος,
ἕτε ἡ πλάξ ὑποπύδιον τῷ ἀνδριάντος αὐτῆς, ἕτε ἐπιγραφο-

φύρος πίναξ κρεμάμενος πλησίον τῷ ἀνδριαντίσκῳ της,
 ἢ ἡ ἐπιγραφή εἶναι ἐπιτύμβιος, ἐγχαρὰχθεῖσα εἰς τὴν πλά-
 ραν τῆς μοιραίας ταύτης πλακὸς, πρὸς ἔνδειξιν ὅτι

ἢ Ὁ Ἀρχιεὺς τοῦ Ἀριστομένους καὶ ἡ Ἀλκιόδη τοῦ Ἀρχιμήδους,
 ἢ τὴν θυγατέρα των καὶ Ἱέρειαν τῆς Οὔπας Ἀρτέμιδος ἔδωκε (ἢ
 ἢ χυὸν θαμμένον) ἐδῶ. ἢ.

Ἰδὲ ὁ σκοπὸς τῶν ἐπιγραφῶν. Ἰδὲ τῆς ἐπιγραφῆς
 ἔννοια· Ἰδὲ καὶ τὰ γνωμοδοτηθέντα, ἀποκοπέντα καὶ ἀ-
 κατασταθέντα ἐξελέγχονται ἀκατάλληλα, καθίστανται ἀ-
 γνωστα καὶ γελοῖα. Θέλει κανεὶς Πυρρῶνικὸς ἢ ἀμνηστὸς
 εἰσεῖτι; Ἄς ὑποκλίψῃ ἀπὸ τὰς λοιπὰς τε ἐπιγραφεῖς ἵνα σ-
 λήσῃς ὀλίγον χρόνον διάσημα, διὰ τὰ ἐγκύψῃ εἰς τὰ
 Ἑλληνικῆς καὶ Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας Συναγγραμ-
 μα· ἐκεῖ θέλει παρατηρήσῃ ὅτι οἱ Ἀρχαῖοι ὑπὲρ πάν-
 τῶν φροντίζοντες περὶ τῆς κηδείας καὶ ταφῆς τῶν
 γενῶν, ὅχι μόνον εἰς τιμὴν καὶ μνήμην αὐτῶν κατεσκε-
 ζον μεγαλοπρεπεῖς τάφους, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν το-
 ῦν γνηρίων σήλας, ἐπέθετον πλάκα, εἰς τὴν ὁποῖαν ἢ
 μόνῃ καὶ ἰδιαίτερα των προσηχῇ τὰ ἐγχαράττωσιν ἐμ-
 ὅσπερ τοπλεῖζον ἐπιγραφὰς, εἴτε πρὸς καθύστασιν τῶν ζώ-
 οντων εἴτε πρὸς ἔνδειξιν τῆς οἰκογενείας, τῆς ὁρετῆς, τῆς πα-
 ραγωγῆς, τῶν πλεονεκτημάτων κ.τ.λ. τῷ ἀναπανομένῳ. Ἡ
 τῶν δὲ τῶν λόγων ὡς ἦναι τὸ ἐξῆς·

..... mandat fieri sibi talia Daphnis

Et tumulum facite, et tumulo superaddite carmen.

Daphnis ego in Sylvis hinc usque ad sidera notus:

Formosi pecoris custos formosior ipse.

Βοργιλ. Βουκόλ. Ἑλλογ. Γ', στίχ. 41

Ἀποδείξῃς περιπλέον, ὅτι ὁλόκληρος μὲν ἡ ἐπιγραφή
 ταῖς τῶν ἑξῆς ἔθεντο, ἢ δὲ λέξις Τηδὶ, ἢ ἐκκλη-
 ρα

δεικτική ἀντωνυμία, ὅτι ὑπονοεῖ τὸ ὄνομα χάρις ἢ Γῆ, ὥς χρησιμεύσῃ ἡ ἀκόλουθος παθητικωτάτη καὶ κομψοτάτη ἐνταύτῳ Κερκυραϊκῇ ἐπιγραφῇ, εἰς τὴν ὁποίαν περιέχονται, ἂν δὲν λανθανώμεθα, ὅσα πλεονεκτήματα ἀπαιτῶνται εἰς τοιούτων συγγραμμάτων εἶδη.

ΜΥΡΙ' ΑΠΟΦΘΙΜΕΝΟΙΟ ΤΑΦΩΙ ΠΕΡΙ ΤΩΙΔΕ ΧΥΘΕΙΣΑ
ΠΑΙΔΟΣ ΑΔΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΥΡΑΤΟ ΚΑΛΛΙΟΝΑ
ΕΚΥΜΟΡΟΝ ΚΑΙ ΑΤΕΚΝΟΝ ΕΠΕΙ ΘΕΤΟ ΤΑΙΔ ΕΠΙΤΑΙΑΙ
ΕΥΤΑΚΑΙ ΕΙΚΟΣΕΤΟΥΣ ΠΝΕΥΜΑ ΔΙΗΜΟΝΤΑ ΒΙΟΥ
ΙΣΤΟΡΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΩΕΠΙ ΚΑΥΤΟΝ ΠΙ ΠΟΚΑ ΔΗΣΤΑΣ
ΑΝΔΡΟΦΟΝΟΥΣ ΛΑΙΑΙΣ ΚΤΕΙΝΕΝ ΕΠΙ ΣΤΡΟΦΑΣΙΝ
ΑΛΛ ΙΘΙ ΝΤΝ ΠΑΡΟΔΙΤΑ ΤΟΝ ΕΚ ΧΘΟΝΟΣ ΑΑΚΙΝΘΟΥΙΟ
ΧΑΙΡ ΕΙΠΩΝ ΑΓΑΘΟΥ ΠΑΙΔ ΑΓΑΘΩΝ ΣΑΤΥΡΟΥ (z).

Ἀλλ' εἰάν, λέγεις, ἡ ἐπιγραφὴ ἦναι ἐπιτύμβιος, διὰ τὴν δὲν εἶναι ἐγχαραγμένη εἰς τὴν ἀνω ἐπιφάνειαν τῆς μοιραίας πλακὸς, διὰ τὸ ὁποῖον ἤθελεν εἰσθαι ἐκτεθειμένη εἰς τῶν ὀδιτῶν τὰ ὄμματα, ἐνῶ ἐγχαραγμένη εἰς τὴν κάτωθεν τῆς πλακὸς ἐπιφάνειαν, ἤθελε κρύπτεσθαι μέρος εἰς τὴν γῆν, καὶ μέρος εἰς τὰ περιφερόμενα φυντά καὶ θάμνους; Πρὸς ἀπάντησιν τῆς ἐνστάσεως ταύτης, καίτοι νομίζομεν τὰ διαληφθέντα ἱκανά νὰ πείσῃ τὰς χειραγωγούμενας ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον, παρακαλῶμεν τὸν ἀναγνώστην ν' ἀκρίβη καὶ τὰ ἀκόλουθα. Πρῶτον· ἐπειδὴ Ἱέρεια ἐγένοντο μόνον ὅσαι ἦσαν ἐκ τῶν εὐγενεστάτων καὶ ἐπομένως πλεσίαν οἰκογενειῶν (β), δὲν μένει ἐδερμία ἀμφιβολία ὅτι καὶ ἡ Ζακυνθία τῆς

(α) Α. Μ. σελ. 209—10. ἔμπορεῖ τις ἀντὶ τοῦ ἔθους τοῦ, ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ ῥῆμα, ἔθαψαν, ὡς εὐρίσκειται εἰς τὸ ἐπιτάφιον εἰς Ὁρρία ἐπιγράμμα. «Θρήνηκα Χρυσόλορον Τῆ δ' Ὁρφέα Μοῦσας ἐθαψάν» (Διογ. Λαέρτ. ἐν προοίμῳ).

(β) Ἰδὲ I. R. καὶ Α. Α. καὶ Γ. Π.

Ἀρτέμιδος Ἱέρεια ἦτον ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Δεύτερον τῶν κοινῶν ἀνθρώπων οἱ τάφοι ἐσκάπτοντο εἰς τὴν γῆν, ὀνομαζόμενοι διὰ τῆτο Ὑπόγαια, τῶν δὲ σημαντικῶν καὶ πλεσίων τὰ μνημεῖα συνίσαντο ἀπὸ δύο μέρη· τὸ ἓν ἦτον ὁ τάφος, ὅστις διὰ τὸ σχῆμά τι ἐλέγετο πολλάκις Σπήλαιον, Τύμβος, κτλ. τὸ δεύτερον μέρος ἦτο τὸ ἐπισφραγούμενον ἐπ' αὐτῷ χώμα μέχρι τινὸς ὕψους (γ), τὸ ὁποῖον περιέφραττον μὲ πασσάλους ἢ τοίχον ἐπιθέτοντες ἀνδριάντας, σήλας, καὶ ἐνίοτε μαρμαρίνην πλάκα μὲ ἐπιγραφὴν δηλωτικὴν, ὡς εἶπομεν, τῷ ἐπαγγέλματος κτλ. τῷ κοιμωμένῳ (δ). Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ τῆς ἐξ ἐυγενῶν καὶ πλεσίων καταγομένης Κλεινίπης τὸ μνημεῖον ἦτον ἀπὸ τὰ μέτρια τελέχιζον, ἔπρεπε καὶ τὸ ἐπισφραγούμενον χώμα νὰ ἦναι περιτεχισμένον καὶ μέχρι τινὸς ὑψωμένον, καὶ ν' ἀποτερματίζηται εἰς μαρμαρίνην πλάκα, ἣτις, ἂν ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν εἰς τὴν ἀνωτῆς ἐπιφάνειαν κατεχομένην, πιθανόν, ἀπὸ διάφορα ἄλλα κοσμήματα, δαῖγμα τῷ πλείστῳ τῶν γεννητόρων, καὶ μαρτύριον τῆς πρὸς τὴν θυγατέρατος εὐργίας, ἤθελε καθιστᾶ τὴν ἐπιγραφὴν περιττήν.

Διὰ νὰ ἦναι λοιπὸν ἡ ἐπιγραφὴ ἐκτεθειμένη εἰς τῶν ἀνθρώπων τὰ ὄμματα, διὰ νὰ ἦναι εὐανάγνωστος, ἀπαιτεῖτο νὰ ἐγχαράχθῃ ὅχι εἰς τὴν ἀνω ἐπιφάνειαν τῆς ἐφ' ὕψηλῳ χώματος κειμένης πλακὸς, ὅχι εἰς ἄλλην ἄξεσον ἐπιφάνειαν ἢ πλευρὰν περιωκοδομημένην μὲ τοίχον, ἀλλ' εἰς ἐκείνην μόνην τὴν πλευρὰν, ἣτις διὰ τὴν εἰσὶν σωζομένην λειότητάτης ἦτο πασιφανής, καὶ ἔφερεν ἐν αὐτῇ ἐγχαράχμενην τὴν ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν, ἐκτεθειμένην εἰς τῶν ἀνθρώπων τὰ ὄμματα καὶ διδάσκουσαν τὴν παροδίαν, ὅτι, ὁ “ Ἀρχι-

(γ) Πιπρ. Ψ. σ. 255. καὶ Σχολ. Εὐερπ. ὁμ. σ. σ. 402.

(δ) . Ἰδὲ I. R. καὶ ΔΑ.

„κλῆς τῷ Ἀρτέμιδῳ καὶ Ἡ Ἀλκιδῆμῳ τῷ Ἀρχικλέεσσι
τὴν θυγατέρα τὴν Κλεινίππην, Ἰέρειαν τῆς ἐφόρου τῷ το-
„κεῖ τῷ Ἀρτέμιδῳ, ἔχον θαμμένην ἐδῶ. „

Ἐγγραφα ἐν Ζακύνθῳ κατὰ μῆνα Μάϊον 1833.

Γ. Χρυσοδέργης.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ

ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

Συνερανισθεῖσα

ΕΚ

Διαφόρων

ΥΠΟ

Γ. ΧΡΥΣΟΒΕΡΙΝ

ΕΝ ΝΑΥΠΑΛΩ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΡΑΛΛΗ.

1834.

Αρ. Εσ. 405

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

1981

ΕΠΙΤΟΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ

ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

Υπὸ τὸ ὄνομα Ἐπτάνησος, ἐννοῶνται νῆσοι τινες κείμεναι εἰς τὸ Αὐτιχομεσημβρινὸν τῆς Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι ἀρχομέναι ἀπὸ τὸ τέλος τῆς Ἀδριατικῆς πελάγους καὶ κατέχουσιν σχεδὸν τὸ Ἴόνιον (α), ἐκτείνονται μέχρι τῆς Μαλέα, μεσημβρινῶ ἀκρωτηρίῳ τῆς Πελοποννήσου.

Αἱ Νῆσοι αὗται εἶναι πολυάριθμοι· ἀλλ' ἐπεὶ αἱ ἐπισημότεραι, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκουν αἱ λοιπαὶ παρακείμεναι, εἶναι ἑπτὰ, α. Κέρκυρα (Κορφοί), Καθέδρα τῆς Κυβερνήσεως. β. Ἐρικῶσα (Παξοί). γ. Λευκάς (Ἁγία Μαύρα). δ. Ἰθάκη. ε. Κεφαλληνία. ζ. Ζάκυνθος. ζ. Κύθηρα (Τοιρίγον), ὀνομάσθησαν Ἐπτάνησος.

Γεωγραφικῶς μὲν αἱ εἰρημέναι νῆσοι κεῖνται μεταξὺ τῆς 30° 35' - 40° ΑΜ. καὶ τῆς 38° - 40° ΒΠ. ἔχουσιν ἐπιφάνειαν, 50 Τ.Μ. καὶ ὑπὲρ τὰς 240,000 λαόν. Πολιτικῶς δὲ, ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ αὐτεξέσκιον (esclusiva) προστασίαν τῆς Βασιλείας τῆς Ἀγγλίας.

Εἰς τὰς Μυθολογικὰς ἢ Ἡρωϊκὰς χρόνους πολλὰ ἀπ' αὐτὰς, ἐξαιρεμένης τῆς Ἐρικῶσης, ἐσχημάτιζον Κράτος Μοναρχικόν, ἔχουσα ἐκάστη ἄλλας ὑποτελεῖς, ὡς ἡ Ἰθάκη τῇ Ζάκυνθον, Κεφαλληνίαν, καὶ τὰς Ἐχιτάδας μετὰ παρὰ

(2) Διὰ τὸ ὡς καταβρέγονται αἱ περισσότεραι ἀπὸ τὸ Ἴόνιον πέλαγος· ὀνομάσθησαν ἔτι ΙΟΝΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ, καὶ τὸ Κράτος ΙΟΝΙΚΟΝ.

λευσιν δὲ πολλῶν ἐτῶν μετεσχηματίσθη πᾶσα μία εἰς ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν. Πολλοὶ δὲν ἔμειναν ἀδιάφοροι εἰς τὰς κοινὰς τῶν Ἑλλήνων ἀγωνίας. Οἱ Ζακύνθιοι καὶ Κεφαλληνες ὑπὸ τὸν Ἰθακήσιον στρατηγόν των διεκρίθησαν ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς Τροάδος (α). Ἐδοξάσθησαν αἰνῆσοι ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς Κοσμοκρατορίας, καὶ μετὰ τὴν βαρβάρωσιν τῷ λοιπῷ κόσμῳ, διὰ τὴν ἔφοδον τῶν ὑπερβορείων ἐθνῶν, διετήρησαν τὴν ἀρχαίαν των δόξαν καὶ φρόνημα, ἔδωκαν ἄσυλον καὶ καταφύγιον εἰς τὸν χριστιανισμόν, καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς Βασιλείας ὑπὸ τῆς Ὀθωμανῆς ἐπὶ τῷ Β'. Μωάμεθ, κλονέμεναι βάλλονται ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἑνετικῆς Ἀριστοκρατίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας, ὡς ἀναφέρει ὁ Naudoncourt κατὰ τὸν K. Anderson, δὲν ἦτον ἐπιτετραμμένον εἰς τὴν Ἰονικὸν λαὸν νὰ συζητήσωσιν ἐθνικὰ Λιδικήρια· ἡ σοικειώδης διδασκαλία, ἔπασεν, ὡς ἦτον, εἰς ἀνάγκης εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαθῶν ἐκκλησιαστικῶν. Αἱ κατώτεροι κλάσεις ἐν γένει δὲν εἶχον πλέον κἀνὲν ἐλατήριον ἢ εὐκαιρίαν νὰ δοθῶν εἰς τὴν σπινθήρ τῆς ἀρχαίας φιλολογίας, ἢ τὴν καλλιέργειαν τῆς γλώσσης των· εἰς τὰς οἰκιακὰς συνδιαλέξεις ἢ Ἑλληνικῇ κατεφρογέτο ὡς χυδαία, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἐτιμᾶτο ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας κλάσεις καὶ τὴν Κυβέρνησιν ἢ Ἰταλική. Εἰς αὐ-

(α) Πόσον συνίδρυμα ὅλοι ἐν γένει εἰς τὰς ἐπιτυχεῖς ἀποπειράς των ὑπὲρ ἡνεχρηστίας πεσομαχοῦντων καὶ θαλασσομαχοῦντων Ἑλλήνων, ἐλπίζομεν νὰ λάβῃ λεπτομερέτερον ἢ ἱστορίαν τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος. Δὲν ἀμφιβάλομεν δὲ ὅτι, ὁ μέλλων ν' ἀναδεχθῇ τὴν ἀμερόληπτον συγγραφὴν τῆς ἱστορίας ταύτης, ὅταν ὑπομνήσῃ τὰς προσπάθειας ἐκάστης τῶν νῦν των τούτων, δὲν θέλει παραδώσει εἰς τὴν σιωπὴν τὰς πολυειδεῖς συνδρομὰς καὶ διηγετικὰς περιπτώσεις, ὅσας ἐν μέρει κατ' ἐξοχὴν πολῖται καὶ πάροικοι τῆς Ζακύνθου, ἀπαρχῆς τοῦ ἱεροῦ των Ἑλλήνων ἀγῶτος, φιλοτίμως ἐπρόσφερον καὶ ἀπέδειξαν, εἰς τοὺς νὰ ὑπομείνουσιν ὅσα θειὰ ἤθελ' ἵς ἀπειλήσει κατ' αὐτῶν καὶ διὰ μόνην τὴν ἐνδόμυχον ἀμορροσύνην καὶ σύμπαντων των μὴ τοὺς Τυραννολοιοῦς προμάχους τῆς Ἑλλάδος.

τὴν ἥσαν γεγραμμένοι οἱ νόμοι εἰς αὐτὴν εὐθεωρεῖτο καὶ ἐπεραίνοντο ὅλαι αἱ δικασικαὶ ὑποθέσεις. Οἱ εὐκατάστατοι ἐπεμπον τὰς νύκτας τῶν νὰ ἐκπαιδευθῶσιν εἰς Ἑνετίας ἢ Παταῦδον, ὅπερ ἐξ ἐναντίας ἐδιδάσκοντο πῶς νὰ διαμένωσι τῶν Ἑνετῶν ὑπήκοοι μᾶλλον, ἢ ὅτι ἀποβῶσι σπυδαῖοι, ἐνῆρτοι καὶ ἐπωφελεῖς ἄνδρες. Καὶ διὰ τὸ ἀπαιτῶνται οἱ νῦν καὶ ὑπῆ-
πτιωνται εἰς τὴν ἀμέλειαν τῇ καλῇ τῆς Πικριδότητων, τὰς ἐφωδίαζον οἱ διδάσκαλοι μὲν ἐν δοκτωρικὸν δίπλωμα τέχνης τινός, μετὰ τινὰ ἐπιπόλαιον ἐξέτασιν καὶ διακοίνωσιν ἐνός ἐγγράφου, ὅτι διέτρεξαν τὸ γάδιον τῶν ἰδιαιτέρων τῶν σπυδῶν.

Εἰς ὅλας τὰς νήσους ἐνεψυχόροντο ἦθη, τιμαριωτισμοί, φρονήματα καὶ τρόποι Ἑνετικοί. Πᾶν δραστήριον αἰσθημα τῷ καλῷ ἀπεσβέσθη· ἡ τυραννία καὶ δωροδοκία (venalité) τῶν Κυβερνώντων, ἡ χαμέρπεια καὶ κενοδοξία τῶν ὑπερηφάνων καὶ ματαιοφρόνων εὐγενῶν, συνήθων ὅμως νὰ σε-
νάξεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτοὶ τὸ ἀπὸ μέρους τῶν κατεβάρυνον κατὰ τῇ λαῷ, τὰς παρέσυρον εἰς τὸ ἔσχατον τῆς ἠθικῆς ἐκπτώσεως. Αἱ μεγαλύτεραι νήσοι κατετυ-
ράννευ τὰς μικροτέρας· οἱ εὐγενεῖς τὰς συμπολίτας τῶν, καὶ ἦτοι τὰς χωρικές. Ἡ τοκελκία (usure) ἐνίσχυεν ἐπὶ μάλ-
λον καὶ ἐξησφάλιζε τὴν κατὰστασιν ταύτην, μέχρι τῆς ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Γεντίλον (Gentile) ἐλευθέρως τῶν Γάλλων περὶ τὰ 1797· οἱ ὁποῖοι, ἀφ' ὧν μετὰ τὴν κυρίευσιν τῆς Ἰτα-
λίας ἠγάπησαν τὰ μικρὰ αὐτῆς δημοκρατικὰ Κράτη, ἔλαβον καὶ ἀπὸ τὰς δεχόμεντας Γαλλικὴν φρεσὶν Ἑνετῶς, τὰς ἰο-
νικὰς νήσους, τὰς ὁποίας διήρκεσαν εἰς τορεῖς Νομοὺς, συμπερι-
λαμβάνοντα καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἠπειρὸν τόπους. Οἱ Νομοὶ ἦσαν.

Α'. Νομὸς τῆς Κερκύρας, εἰς τὸν ὁποῖον περ εἶχετο ἡ Κέρ-
κυρα, Ἐρικῆσα καὶ Πάργα.

Β'. Νομὸς τῆς Ἰθάκης, περιλαμβάνων τὴν ὁμώνυμον νῆ-
σον, τὴν Κεφαλληνίαν, Λευκάδα, Νικόπολιν (Πρέβε-
ζαν), καὶ τὸ Ἀνακτόριον (Εὐόνισαν).

Γ'. Νομὸς τῷ Αἰγαίῳ πελάγῳς, ὅπου ἀνῆκεν ἡ Ζάκυνθος καὶ τὰ Κύθηρα.

Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐκινήθησαν εἰς ἐκάστην νῆσον Δημογερονταὶ καὶ ἄλλαι Ἀρχαί, διοργανισθεῖσαι συμμόρφως μὲ τὴν Γαλλίαν. Τὸ τοῖσιν ἐπροξένησεν εἰς τὰς κατοίκους ἄκραν χαρὰν καὶ τοῖς ἐνετύπωσεν ἐνδόμυχον εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Γαλλίαν.

Μετὰ παρέλευσιν δὲ δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν Γάλλων, αἱ συμμαχικαὶ τῶν Ῥωσσο-Τούρκων δυνάμεις ἐκδιώξασαι ἐκείτους, ἔλαβον εἰς τὴν κυριαρχίαν των τὰς νῆσους, διὸ χωρίζομένη ἐκατέρω νὰ τὰς κυριεύῃ μὲ ἀπόλυτον δεσποτείαν. Ὁθεν ὁ Ῥωσσοὶκὸς Ναύαρχος Uschacoff καταργήσας τὸ Γαλλικὸν τῆς κυβερνήσεως σύστημα, ἀντικατέστησεν ἐν πολιτενῷ (constitution), διὰ τῷ ὁποίῳ ἀνεξήριξε τὰ παλαιὰ τῶν εὐγενῶν συμβόλια, ἐγκαιαλέγων εἰς τὴν τάξιν ταύτην καὶ ὅσας αἱ περιζήσεις καὶ ἡ ἀναιρουφὴ ἀνεδείκνυσον ἀξίας τῆς Εὐγενείας· διέταξε νὰ ἐκλεχθῶσιν ἀπὸ τὰς νῆσους Πρεσβεῖαι (Députations) διὰ νὰ καθυποβάλωσιν τὸ Πολίτευμα τῷτο εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Πετροπόλεως καὶ Κωνσταντινουπόλεως, αἱ ὁποῖαι τὴν 21 Μαρτίου 1800 ἔκαμον συνθήκην, διὰ τῆς ὁποίας ἐκανόνιζον τὴν πολιτικὴν κατὰ-στασιν τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας.

Ἀλλ' ἐνῷ ἐγγίνετο τῆς υποθέσεως ταύτης ἡ διαπραγματεύσις, ἡ Ἴονική Πρεσβεΐα ἀντὶ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Πόρτας τὸ παρὰ τῷ Κ. Uschacoff σχεδιασμένον Πολίτευμα, ἐπαρουσίασεν ἐκ συμφώνου ἄλλην τινὰ ὡς ἔφεσιν (Voeu) τῷ ἔθνει συμφωνίαν, ἥτις διὰ τῆς επικυρώσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπαρχῆς (Ρεϊζ-Εφέντη), ἀφ' ἧς ἀνεκηρύχθη τὸ Κράτος τῷτο Πολίτευμα, ἐνηργήθη ἀμέσως. Κατὰ τῶν ἀρχῶν ὅμως τῷ πολιτενῷ τῷτο, διὰ τῷ ὁποίῳ ἐξησφαλίζοντο τῶν παλαιῶν εὐγενῶν τὰ προνόμια καὶ ὁ κληρονομικὸς δεσποτισμὸς, ἐχορηγήθησαν ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν

γογγυσμοὶ ἀκατάπαυστοι, συνέβησαν διαιρέσεις τῶν γῆσων, διαφοραί τῶν πολιτῶν, καὶ τέλος γενικὴ ἐπανάστασις τῆς ἐβύθισεν εἰς παντελὴ ἀναρχίαν. Ἡ Λευκὰς, Ἰθάκη καὶ Κεφαλληνία ἀπεσπάρσθησαν ἀπὸ τὴν ὁμοσπονδίαν, καὶ ἔκλε-
ξεν ἐκάστη χωριστὸν διοικήσεως τρόπον. Ἡ Ζάκυνθος, ἣτις
ἀπὸ τὸν Μάϊον 1799 μετέλλαξε τὰς διορισθέντας ὑπὸ τοῦ
Ῥωσικῷ Πολιτεύματος διοικητὰς, παραφευθεῖσα εἰς ἐπα-
νότασιν, ὕψωσε τὴν Ἀγγλικὴν Σημαίαν. Ἡ ἐν Κερκύρῃ
Βασιλὴ συνεδριάζουσα κατέλυσε τὸ Βυζαντινὸν Πολίτευμα
ἀντικαταστήσασα ἐν ἄλλο, τὸ ὁποῖον ἐνηργήθη τὸν Νοέμ-
βριον 1801, καὶ συνεξήθη τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα ὑπὸ τοῦ
ὄνομα Ονοράνδα. Οἱ εὐγενεῖς πάλιν ἀντιποιοῦμενοι τὰς ὑ-
παλλοτριωθείσας ἐπιφελεῖς τιμὰς, ἀμέριμνοι τὴν γενικὴν καλὴν
τῆς πατρίδος των, μετεκάλεσαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆ σκοπῆς
των τῆς Τύχης καὶ Συμμάχους αὐτῶν, καὶ διὰ μηχανοψύ-
χασιων ὑπέκλεψαν ἀπὸ τὸν Καίμακάμην ἐπίσημον διατα-
γὴν, διὰ τῆς ὁποίας κατελύετο τῆς Ὀνοράνδας τὸ Πολίτευμα
καὶ ἀνεγείρετο τὸ Βυζαντινόν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔτε οἱ Ῥῶσοι, ἔτε οἱ Τῦρκοι ἐδυνήθησαν
να ἐντογγίσουν τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἠναγκάσθησαν οἱ Εὐ-
γενεῖς νὰ καταφύγουν εἰς τὴς Ἀγγλίας, οἵτινες ἑμείς εἰς
εἰς Κέρκυραν δύο φρεγάτας. Ἡ Ὀνοράνδα βλοηθεμένη ἀπὸ
μέγα μέρος Πολιτῶν ἀντίτῃ μὲν κατ' ἀρχάς, ἔπειτα ὅμως
διὰ τῆς βίας καὶ συμφωνηθεισῶν ὑποσχέσεων διελύθη, καὶ
τὸ Βυζαντινὸν Πολίτευμα ἀνακηρυχθὲν ἐνηργήθη τὰς 20
Φεβρουαρίου 1802. Διὰ τὸ πολίτευμα τοῦτο κριτῶν ὁ λαὸς
μὴν ἀναχαιτιζόμενος ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν Ἀγγλῶν, ἔτε
ἀποδειλιῶν διὰ τὰς προσεγγίζοντας Ῥώσους, ἀπεσκήρτησε
κατερήμωσε τὰς πεδιάδας, εἰσῆλθεν εἰς τὰς πόλεις, καὶ ἐκιν-
δύνεον τὰ κόμματα νὰ συγκροθῶν, ἀνίσως οἱ Ῥῶσοι
φθάσαντες εἰς Κέρκυραν περὶ τὸν Αὐγύστον 1802, δὲν εἰ-
δάσκοντο πραγματικῶς ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ ἰδραιωθῇ καὶ

διαμείνη τὸ εἰρημένον Πολίτευμα. Ὄθεν ὁ Κ. Μαντινίγος Ῥωσσοικὸς πληρεξέσιος ὑπεργὸς, συνέταξε καὶ διεκήρυξε περὶ τὸν Σεπτέμβριον 1802 προσωρινὰς τινὰς κανονισμῶς, διὰ τῶν ὁποίων ἐχορήγει δικαιοματικὴν ἀρμοδιότητα εἰς ἑκάστην νῆσον νὰ πέμψη εἰς Κέρκυραν ἀντιπροσώπους πρὸς σύστασιν νέας θεμελιώδους Πολιτεύματος. Ἐκ τῶν 40 τέτων ἀντιπροσώπων συνεκροτήθη μία Διαιτητικὴ Γερουσία (Assemblée Constituyente), ἡ ὁποία ἐπεφόρτισεν εἰς μίαν ἐντεταμελῆ Ἐπιτροπὴν τὴν σύνταξιν τῆς Πολιτεύματος, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν διακριλονείκησιν καὶ ἐγκρισιν τῆς ἰδίας Γερουσίας.

Τὸ συνταχθὲν τῆτο Πολίτευμα παρῆσασθὲν τὴν 23 Νοεμβρίῳ, ἐνεκρίθη παμψηφεί· φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Ῥωσσοικὸς ὑπεργὸς ἐπέβησεν ὅχι ὀλίγον διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὸν τρόπον τῆς διοργανισμοῦ. Τότε Ἐπειδὴ ἡ ἐσχάτη πλάνη ἀπέβη χείρων τῆς πρώτης, ἡ Ῥωσσοικὴ Αὐλὴ ἐπρότεινε μεταρρυθμίσεις τινὰς, καὶ συνεζήθη μία δεκαμελὲς Ἐπιτροπὴ πρὸς ἔκθεσιν τῆς τῶν μεταρρυθμίσεων σχεδίου, καὶ ὑποβολὴν αὐτῆ εἰς τὴν Βελίην καὶ τὸν Κ. Μαντινίγον. Ἡ νέα αὕτη μετασχημάτισις ἐπέμψθη εἰς Πετροῦπολιν, ἥτις μετὰ τινὰς νέας μεταβολὰς τεινέσας νὰ συγκεντρώσῃ καὶ ἀυξήσῃ τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν, συνέταξεν ἕν ὀριστικὸν σχέδιον καὶ τὸ διεύθυνεν εἰς τὸν Πληρεξέσιόν της, ὁ ὁποῖος ἀμέσως συνεκάλεσεν εἰς Κέρκυραν τὸ Νομοθετικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον ἤρχισε τὰς ἐργασίας τῆς 10 Δεκεμβρίου 1806, καὶ τὰς 15 τῆς Ἰδίας παρεδέχθη καὶ ἐνέκρινε καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τὸ εἰρημένον σχέδιον.

Αἱ περιστάσεις ὅμως δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἐνέργειαν τῆς τελευταίας τῆς Πολιτεύματος, ἀλλ' ὑπῆρχε μετὰ τὰς μεταρρυθμίσεις τὸ τῶν 1803. Ἀνάμει δὲ τῆς Τυρκοῦς συνθήκης περὶ τὰ 1807, ἐπανῆλθον αἱ νῆσοι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τάληων, καὶ ἔκτοτε ἐδιοικῶντο συμμόρφως τῇ Αὐτοκρατορικῇ

δόγματος τῶν 10 Νοεμβρίου 1807, διαφυλάττουσα μόνον ὅσα μέρη τῷ προτέρῳ πολιτεύματι ἰσχυροῦντο τὸ Νάπολεόν-τειον δόγμα (Colon. Bory de Saint-Vincent). Ἐπὶ τῆς ἐπο-χῆς ταύτης ἀντησείχθη εἰς τὰ Δημόσια τῆς Ἐπτανήσου ἔγ-γραφα, καὶ τῶν Εὐγενῶν τὰς συναναστροφάς, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀνεξηρίχθη καὶ ἐτιμήθη ἢ ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν περι-φρονεμένη καὶ κλονεμένη ἀνατολικῇ Θρησκείᾳ (α). Οἱ τιμαριωτικοὶ πλέον τρόποι ἀπεσκορακίσθησαν καὶ ἐξέλειπον, καὶ Δημόσια Διδακτήρια τῆς ἐθνικῆς καὶ Γαλλικῆς γλώσσης συνεστήθησαν διὰ τὰς κατοίκους.

Εἰς τὰ 1813 ἔσειλεν ἡ Ἀγγλία κατ' αἴτησιν τῶν δυσαρ-ξεμένων κατοίκων, ἐν σφάτευμα διὰ τὰς βοηθήσῃ ν' ἀπο-διώξαι τὰς Γάλλους καὶ ἀνορθώσῃ τὴν παλαιὰν Κυβέρνησιν. Ἡ Ἀγγλικὴ ἐπικυρία ὅχι μόνον ἠξιώθη τῆς ἀπαιτουμένης ὑποδοχῆς, ἀλλὰ καὶ ἀμαχητὶ ἐκυριεύσε τὰς τήσας Ζάκυν-θον, Κεφαλληνίαν καὶ Κύθηρα. Τότε τῆς Ἐπτανήσου Πο-λιτείας ἡ ἐθνικὴ σημαία ἐκνύμει πάλιν εἰς τὰ Φρέγια καὶ περὶ τῶν ὅλων εἰδοποιήσας τὴν Πορτιανὸν ὁ παρ' Αὐτῇ Ἀγγλικὸς Πρεσβευτὴς, ἐνήργησε νὰ ὑψώσῃ τὴν ἰδίαν ση-μαίαν καὶ ὅσα Ἰονικὰ πλοῖα ἦσαν προσωρμισμένα εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν. Ἡ διαρκὲς ὁμῶς ὑπὸ τῶν Γάλλων κα-τασχέσεις τῆς Κερκύρας, τῆς ὁποίας ἡ θέσις καὶ τὰ φρέγια, ὡς πρωτεύουσος καὶ Καθέδρας τῆς Κυβερνήσεως, συνέτεινον τὰ μέγιστα, δὲν ἐπεδαφίλευσεν εἰς τὴν Δημοκρατίαν ταύτην ὅλας τὰς δικαιώματα, εἰμὴ διότι, ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῶν Συμ-

(α) Ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (Πατριάρχης) δὲν εἶχε τὴν αὐτεὶαν νὰ σφίξῃ τὴν ποιμαντικὴν ἐξουσίαν του ἐπὶ τοῦ ἐσθρῶν, ἀλλὰ τὴν ἔφερε πεδᾶσιν. Τὸν θεοβλαβῆ τῶν Ἑνετῶν ἐνδοξασμῶν διὰ τὰς Παπινὰς βοήθειας κολάει ὅντις τινες καὶ σποδοῦντες, συναγελάτθησαν μὲ τὰ πρόβρατα ἐπὶ ποίμνης ἐκείνου. Ἐἰς καὶ πολλοὶ δυτικοὶ πᾶς τῶν αὐτῶν λόγων περιτμηθέντες ἐπέρρευσαν τὸ Κοράνιον.

μάχων εἰς Παρισίους κατὰ τὸ 1814, προσapéκτησε καὶ τὴν Κέρκυραν ἢ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ἐν ὀνόματι ἐαυτῆς, τῆς Αὐσρίας, Ῥωσσίας καὶ Πρωσίας, αἵτινες εἶχον λάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν τῷ Ἰονικῷ Κράτει, τὸ ὅποιον εἰς τὰ 1815 Νοεμβρίου 5, διὰ τῆς ἐν Παρισίοις Συνθήκης ὑπογεγραμμένης ἀπὸ τῶν Πληρεξουσίων τῆς Ἀγγλίας Κάσλερ καὶ Πελιγκτώνα, καὶ τῶν Πληρεξουσίων τῆς Ῥωσσίας Πρίγκιπα τοῦ Ῥαξμοφσκίε καὶ Κόμητα Ἰ. Καποδίστριαν, ἐδόθη ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ αὐτεξέσῃον προστασίαν τῆς Αὐτῆς Βρεταν. Μεγαλειότητος, καὶ τῶν Κληρονόμων καὶ Διαδόχων αὐτῆς.

Ἀλλὰ μολονότι τὸ Πρῶτον ἄρθρον τῆς εἰρημένης συνθήκης βάλλει τὸ Κράτος τῆτο εἰς θέσιν ἀπολύτῃ ανεξαρτησίας καὶ αὐτονομίας, τὸ τρίτον ὅμως καὶ τέταρτον ἄρθρον, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἀγγλία ἐτεδύθη μεγέλην ἐπιβρῶν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν διοργανισμόν τοῦ Κράτους, καὶ τὸν κανονισμόν τῆς συγκαλέσεως τῆς Νομοθετικῆς Συνελεύσεως, καθιστᾷ τὴν ανεξαρτησίαν αὐτῆς προβληματικὴν, ὥς ἀνέπτυξε καὶ ἐξηκρίβωσεν ὁ Μέγας Ἀρμοσὴς Θ. Μαίτλανδ, καὶ τὴν γνώμην τοῦ ταύτην ἐνέκρινε καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν ὁ Βασιλεὺς Θεοτόκης, Πρόεδρος τότε τοῦ Καταρκτηκοῦ Συμβουλίου.

Αἱ ἐπιρρεῖσαι μετὰ ταῦτα καὶ διαρκῆσαι ἴσως εἰδότε τῶν κατοίκων δυσαρέσκουαι κατὰ τῶν Προσάτων, τῶν ὁποῖας ἐν γένει ὀνομάζον τυράννους, ἐμπλέκον ἕκαστον εἰς ἀμηχανίαν, ἀπορῶντα πῶ ν' ἀποδωσῇ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἀρχὴν, εἰς τὸ φημιζόμενον φιλοτύραννον τῶν Ἀγγλων, ἢ τὴν χαμέρπειαν καὶ σπεδαρχίαν δημοκαταράτων τινῶν, ἐτοίμων νὰ προδώσιν ἐπιόρκως καὶ τὰ ἱερώτεράτων καθήκοντα, ἕνα τοῖς παρουσιασθῇ προδιβασμῶ εὐκαιρία. Εἶναι ἀληθές ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συγκαλέσεως τῶν Νομοθετικῶν, διεκηρύχθησαν τινες ἀπὸ τὸν Πρῶτον Ἀρμοσὴν ἀνίκαντοι καὶ διαφθαρμένοι, διότι δὲν ἐνέδιδον, ὥς λέγεται, εἰς τὰς προτάσεις τοῦ εἶναι ὅμως καὶ ἀναντιρρήτον ὅτι πολλοί, ἐνῶ ἐπὶ τῆς σερεύσεως

τῆς τῶν Στερλινοφόρων προθιβασμῶν πηγῆς προσετέθησαν εἰς τὸ μέρος τῷ λαῷ, καὶ ἐκόμπαζον ἐπιδεικνύμενοι διὰ τὸ δημοτικὸν τῶν φρόνημα, καὶ προθύμως ἐδραπετεύον, ἐπὶ τῆς ἐγγίσεως τῆς περιοδικῆς χρυσοῦδος ἀναβλύσεως τῆς πηγῆς ἐπρότειναν τὰς Ὑδρίας τῶν, καὶ ἀφ' ἑνεκρίθησαν πληρωταί, ἀπεσκίρτησαν ἐκ τῶν πρώτων καὶ προσετέθησαν εἰς τὴν ὕδροχόον μὲ πᾶσαν ἀνάξιον τῇ χαρακτῆρός τῶν χαμερπῇ κολακείαν. Ἀλλ' ἀφίνοντες τὰ τοιαυτα εἰς τῶν Πολιτικῶν τὴν ἀρμοδιότητα, ἐπανακάμπτομεν εἰς τὴν ἀπλὴν τῶν πραγμάτων ἐξιζόρησιν.

Ἀφ' ὧν τελοσπάντων, κατὰ τὴν προκήρυξιν τῷ Σίρ Θ. Μαίτλανδ, παριζάνοντος τὸν Βρετανικὸν Μονάρχην, ὑπὸ τὸ ὄνομα Λόρδ Μέγας Ἀρμοσιῆς, συνεκροτήθη τὸ Καταρκτικὸν Συμβῆλιον, ἐκλέχθησαν οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκάστης Νήσου, καὶ συνταχθὲν τὸ Πολίτευμα (τῷ ὁποίῳ τὰ ἐσιωδῆ-σερα ἔρθρα δὲν ἰσχύουν ποσῶς, ἄνευ τῆς τῷ Μεγάλῳ Ἀρ-μοσιῇ ἐπικυρώσεως,) ἐνεκρίθη ἀπὸ τὴν Αὐτῷ Βρεταν. Μεγαλειότητα, καὶ δημοσιευθὲν τὰς 28 Δεκεμβρίου 1017 ἐν-καθιδρύθη ἐπὶ Μαίτλανδ. Τῷτον ἀποθανόντι περὶ τὸ 1824 διεδέχθη ὁ Σίρ Φρέδερικ Ἀδάμ μέχρι τῷ 1832, ἀντὶ τῷ ὁποίῳ διορισθέντος Διοικητῷ εἰς Μαδρὰς, ἐξάλη τὸν Δεκέμ-βριον 1833 Μέγας Ἀρμοσιῆς εἰς τὴν Ἑπτάνησον, ὁ Λόρδ Νῆγκεντ, ὅστις μὲ ἕκρον ἐνθεσιασμὸν ἀφιερῶθη εἰς τὴν βελ-τιώσιν τῷ Ἰονικῷ Λαῷ, σπείρων εἰς τὰς καρδίας τῶν, ἀειθα-λῆς εὐγνωμοσύνης σπόρον, διὰ τῶν ὅσα αὐτομάτως ὑποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Βουλῆς παντοίας βελτιώσεως σχέδια.

Τὸ παρὸν Πολίτευμα (Κεφ. Α'. "Αρθ. Α καὶ Ε') ὑπαγορεύει τὴν σύστασιν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν προκήρυξιν τῷ Λόρδ Νῆγκεντ, θέλιν γράφεσθαι μετὰ δύο ἔτη ὅλα τὰ δημόσια ἔγγραφα, ἐνῶ μόνον εἰς τὰ κατώτερα Δικαστήρια εἶναι ἐπιτετραμμένα τῆς ἐθνικῆς γλώσ-σης ἢ χρῆσις, ἐποβεβλημένης ὀλοτελῶς ἀπὸ τὰ ἀνώτερα, ὑ-

κα θριαμβεύει ἡ Ἑνετική μᾶλλον ἢ ἡ Ἰταλική.

Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μορφωθῇ ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα, διὰν καὶ τὸ συντρίψον μῆσον παραμελεῖται; Ἡ τοπικὴ Ἑρμευρὶς, διὰ τῆς ὁποίας μέχρι τῆς ἀφίξεως τῶ Νῦγεντ ἐδημοσιεύοντο τὰ πάντα Ἰταλίσι (α), καὶ ἔκτοτε εἰς δύο γλώσσας, ἀπὸ δὲ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον εἰς μόνην τὴν Νεοελληνικὴν, συντάσσεται εἰς γλῶσσαν βριθεσαν ξένων ιδιωτισμῶν, αὐθαιρέτως δημιουργημένων λέξεων (β), διὰ τὰ ὁποῖα βιάζονται οἱ ἀναγνῶσαι νὰ καταφύγῃν εἰς ἄλλης τινὸς γλώσσης μεταφράσιν, ἴσως ἀποβῇ καταληπτὴ, ἂν ἐπιτύχῃ ἡ μεταγλώττισις.

Τὸ ἴδιον πολίτευμα (Κεφ. Α'. Ἀρθ. ΚΙ') προβλέπει καὶ διατάσσει τὴν ἀγωγὴν καὶ ἐκπαίδευσιν τῆς Νεολαίας, καὶ ὑποχρεώνει τὴν Κυβέρνησιν νὰ θεωρήσῃ, ὡς ἀπαραίτητόν της καθήκον, τὴν σύστασιν Στοιχειωδῶν Σχολείων καὶ ἐνὸς Πανεπιστημίου (Università). Τῷ τὸ φιλανθρωπώτατον ἄθρον ἐγκολπωθεὶς ὁ αἰσθημὸς καὶ φιλέλληνα Κόμης Γ'ύλφορντ, συνήργησε, μὲ ἰδιαιτέραν χρηματικὴν καταβολὴν εἰς προπαρασκευὴν διδασκάλων καὶ ἐνθάδ' ἔχουσιν πολλῶν Ἑλληνοπαίδων, νὰ συζητῇ δὲ ἐξόδων τε καὶ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Κέρκυραν ἢ Ἰόνιος Ἀκαδημία, ὅπου παντοδαποὶ Ἑλληνόπαιδες καὶ ἄλλοι νέοι ἐφ' ἡμετέρῳ μὲ διαφόρους γνώσεις, τρέχον ἐπιτυχῶς τὸ κατὰ ἑλλήνων τὰ βίου των εἶδιον.

Σὺ δέ, ὦ Μακαρία ψυχὴ, ἀφ' ἐνεχάρων εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν ἀνεξάλειπτον τὴν εὐγνωμοσύνην, διὰ τὰς θεο-

(α) Ἀπὸ τοῦ μηνὸς ἐξεδίδετο εἰς τὸ Νεοελληνικὸν ἐν φύλλον, περιέχον συνοπτικῶς, ὅτι διαλαμβάνετο εἰς τὰ προσεκομμένα φύλλα ἐνὸς ὁλοκλήρου μηνός.

(β) Ὁ Κόμης Πετρίδης ὁ ἔφορος τῆς Τυπογραφίας, ἦτο καλὸν, νὰ παραδεχθῇ τὸ Φρασεολογικὸν καὶ ὅσας ἐπίσημον καὶ τεχνικὰς λέξεις ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καθιέρωσεν. Ἐπειδὴ ὑπολαμβάνοντες καὶ ἀκυσίως θέλουσι προκύψει δύο ἄλλα καὶ βαρυντικὰ πολυωνυμία.

φιλείς πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίας Σα, περισσοχίς με αὐτὰς, καὶ παριζαμένῃ φαιδρᾷ ἔμπροσθεν τῷ μισθαποδότῃ Κριτῇ Σα, ἀγάλλῃ καὶ εὐφραίνῃ εἰς τὸν χορὸν τῶν Δικαίων!

Μετὰ τὴν ἀπροσδόκητον τῇ ἀξιωμαμίῃ τέτῳ ἀνδρὸς ἀποβίωσιν, ἡ Κυβέρνησις ὁδεύσασα ἐπὶ τῶν περιεχομένων εἰς τὸ διάληφθὲν ἄρθρον, εὐτύχησε ἔχει διωργανισμένα τὰ Δημοσὰ Διδακτήρια ἕτω.

Καταρκτικὰ. "Εν εἰς ἐκάστην Πρωτεύσαν θεωρούμενον ὡς Κεντρικόν, ὅπου ἡ Νεολαία ἐφοδιαζομένη, κατὰ τὴν ἀλληλοδιδασκτικὴν μέθοδον, μὲ τὰς ἀπαιτούμενας γνώσεις, μεταβαίνει εἰς τὰ Δευτερεύοντα. Εἰς τὰς ἀνωτέρας Κλάσεις τῶν Καταρκτικῶν ἀναγινώσκεται ἕν βιβλίον, περιγράφον τὸν βίον τῷ "Αδελ. Δὲν εἶναι ἄρα γε ἀπολύτως ἀνάγκης, νὰ εἰσαχθῶσι καὶ διδακτικὰ βιβλία, περιέχοντα ἐπίτομον Ἱστορικὴν καὶ Γεωγραφικὴν γνῶσιν τῆς Πατρίδος των;

Δευτερεύοντα. "Εν εἰς ἐκάστην νῆσον (α). Εἰς αὐτὰ διδάσκειται ἡ μὲ τὰς ἀπαιτούμενας ἀλληλοδιδασκτικὰς γνώσεις ἐφοδιασμένη νεολαία, τὰς γλώσσας Ἑλληνικὴν, Λατινικὴν, Ἀγγλικὴν καὶ Ἰταλικὴν, ἔτι δὲ Ἀριθμητικὴν, Ἀλγεβραν, στοιχεῖα Γεωμετρίας, Γεωγραφίαν, Λογικὴν καὶ Καλλιγραφίαν, εἰς διάστημα μιᾶς Τετραετίας (6). Ἀπορίας ἄξιον

(*) Κατὰ θεάρεσσαν τῆς Ἰουλικῆς Βουλῆς ἀπόφασιν μνηνολογούμενην τῇ 15 (27) Νοεμβρίου 1833, ἐσυστήθη καὶ εἰς τὸ κατὰ τὴν Κεραλληνίαν Λιζύργιον, ἐν Δευτερεύον Σχολεῖον. Τὰ Καταρκτικὰ Σχολεῖα τοῦ Κράτους ἀΐζησαν ἕως 137. Ὡς ἐπὶ τοῦτο ἔν Σχολεῖον των ὠραίων τεχνῶν, μία βιβλιοθήκη, ἕν Μουσεῖον, ἕν Φυσικὸν Ταμεῖον, Τρεῖς Ναυτικῆς Διδακτήρια, καὶ ὁ εἰς τέρεψιν τινῶν μετασχιστασθεὶς Βοτανικὸς ποτε Κήπος, ὅλῃαι πάλιν χρησιμεύει εἰς γενικὴν διδασκαλίαν καὶ ὄφελος.

(5) Ὡς εἰς ἐπιτελετὰ ὥρελεια ὅδετε προκύβει εἰς τὸ διάστημα τοῦτο, ἀνίσως ἡ ἐπὶ τῇ Κοινῇ Ἐκπαιδύσει, Ἐπιτροπῇ, δὲν ἀφυστύνετο ὁλοτελὲς εἰς τὴν διὰ χεῖρισιν ὁργανῶν τινῶν Καρτῶν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἀνικατοῦ ἐπεμπε μέλος τι αὐτοσφύπτον εἰς ἐπιτελεσθῆναι τῇ φιλεργίᾳ των νωθῶν.

ὅμως εἶναι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἐνῶ ἐπιθυμεῖ τὴν σύστασιν τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης, δὲν ἐπρόβλεψε νὰ διδάσκεται εἰς τὰ Σχολεῖα ταῦτα ἡ Νεολαία τὴν ἐπιστολογραφίαν, ἢ λογογραφίαν, πρὸς μόρφωσιν καὶ καλλωπισμὸν τῆ ὕψους.

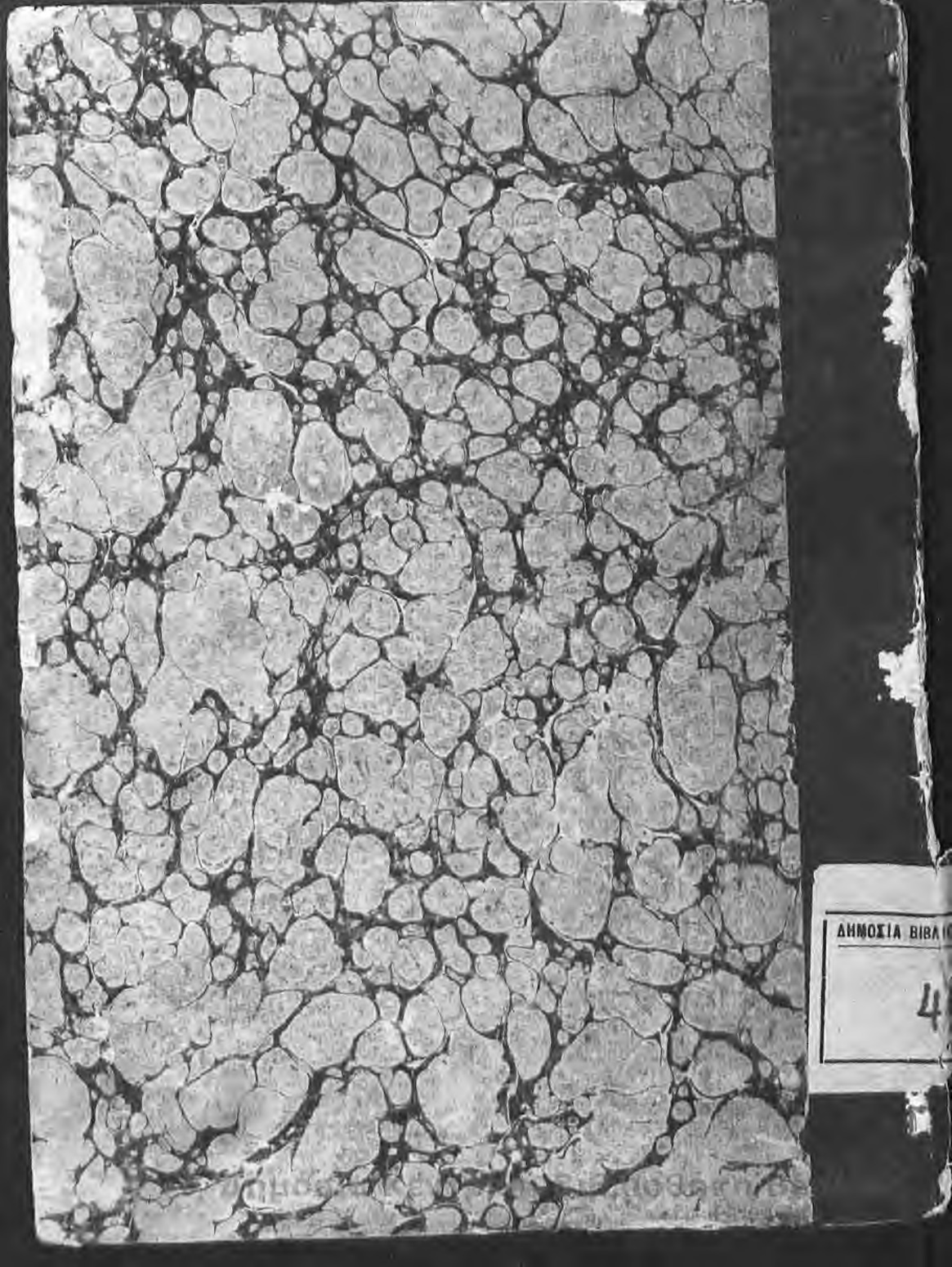
Ἀκαδημία. Εἶναι μία εἰς Κέρκυραν. Εἰς αὐτὴν διδάσκεται Σειρὰ Μαθηματικῶν, Χημεία, Φυσικὴ, Ῥητορικὴ, Φιλοσοφία, Νομικὴ καὶ Θεολογία. Διὰ τὰς μαθητὰς τῆς Θεολογίας εἶναι συζημένον ἐν ἐκκλησιαστικὸν Κατάστημα (Seminario), ὅπερ 49 Ἑπτανήσιοι νέοι, ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν βίον, συζῶσι διδεδότων τῆς Κυβερνήσεως, μεχρὶσὸς διὰτρέξωσι τῶν ἀπαιτημένων μαθημάτων τὸ εἶδιον, καὶ ἀναδειχθῶσι διὰ τὰς γνώσεις καὶ διαγωγὴν των, ἄξιοι πομπένες τῶν λογικῶν τῶ Ἀρχιεπισκόπου προβατῶν.

Ἐγγραψα ἐν Πόρῳ κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον 1833.

Γ. Χρυσοβέργης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΤΙΑ ΒΙΒΛ

4